

Overfigt

over

Det Søfterlige Velgjørenheds-Selskabs Historie.

Af

Dr. P. C. Steenersen Gad,

residerende Capellan ved Trinitatis Menighed, Stiftelsens anden Directeur.

Kjøbenhavn, 1840.

Trykt hos Directeur Jens Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1917

1197

1917

Det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs

ophøiede Besytterinde,

Deres Majestæt

Enkedronning

Maria Sophia Frederikka,

ved Hvis Formæling, den 31 Juli 1790,

det Søsterlige Belgjørenheds-Selskab stiftedes,

og

som i 50 Aar skjænkede dette Samfund

Sin hulde Naade og gavmilde Understøttelse,

Danneqvinders Mønster paa qvindelige Dyder,

og haaber jeg derved at bidrage til at bevare den Interesse hos Medborgere, som det hidtil har nydt.

En ædel Patriot, hvis fleste Dage vare opoffrede til ved Skrifter at udbrede Oplysning hos Almuen og Middelstanden, og til at tænke over og fremme Anlæg, som kunde gavne det Offentlige, den virksomme Emanuel Balling, har stiftet det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab i en for Danmark vigtig og kjær Anledning og i et Diemed, som enhver oplyst og retsindig Borger maa yde sit Bifald. Da nemlig for 50 Aar siden den vordende Konge, — der ved de flere vigtige og omfattende Forbedringer i Lovgivningen og Statsforvaltningen, som vare en Frugt af hans Deeltagelse i Regjeringen, i ualmindelig Grad havde vundet Folkets Kjærlighed, — forenede sig med Frederik den Femtes Datterdatter, var der Jubel overalt i Danmark, og man kappedes om paa forskjellig Maade at yttre sin Glæde og sit Haab.

Emanuel Balling, en Mand, der var prøvet i Modgangs Skole, foreslog at forevige Dagens Minde ved tvende velgjørende Stiftelser. Den første af disse kaldte han: „de skjulte Velgjøreres Forening“; han indbød nemlig sine Medborgere til at gjøre et ubetydeligt Sammenskud aarligen, for hvert

sterlig Velgjørenhed“, ligesom med Hensyn til Tidrummet indtil 1810 den Skildring af Selskabets Virksomhed, som er fremstillet af Bærens, er meddeelt i *Penia* 1812 S. 22-24 og 1813 S. 2.

Har paa denne Dag at udfrie en gjældbunden Borger af Slutteriet, som der sad fangen for en Sum, der ikke oversteg 100 Rdlr.; thi, siger han, „for større Capital vover jeg ikke at gjøre Forslag“, og at komme 10 huusarme Familier til Hjælp med aarlige Bidrag til deres Huusleie, til hver 10 Rdlr. „Hundrede Velgjørere“, siger han, „som gave aarlig 2 Rdlr. til en saa værdig Brug, vare i Stand til at udvirke disse gode Handlinger. Forøgedes deres Tal, kunde Velgjerningen udvides til Flere“. Angaaende den anden velgjørende Stiftelse, „det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab, stiftet paa Hendes Kongelige Højhedes Prinsesse Maria Sophia Frederikkas Formælingsdag“, henvender han sig til „Landets Døttre“. „Vilde det ikke være en skøn Sag og have sin saare store Nytte, om vore unge Døttre kunde forenes om at gjøre et lille Offer enten af deres Sparebøsser eller Pyntepenge eller hvad anden Skilling, der maatte gives dem i Belønning for Flid og Dyd, til Brug for dem af deres Kjøen, som sukke under en ublidere Skjæbne? — Hvor vilde det glæde den høie Brud at see sin Formælingsdag helliget ved ædle Handlinger af Eder og indviet til en velgjørende Stiftelsesdag for hendes eget Kjøen? — Selv denne Dyrebare vil, naar hun bliver vidende om denne Eders ædle Daad, skattere denne Handling for vigtig, ja maaskee sætte den i et herligt Lys ved sit milde, sit yndende Bisfald“. Indbyderen meente, at, naar 100

unge Piger bidroge aarlig 1 Rdlr., da kunde 10 fattige Pigeboern derfor nyde fri Skolegang; meldte sig flere Velgjørerinder, maatte dog for det Første, i det Mindste indtil Tallet gif over 300, ikke flere end 10 Pigeboern antages, men Stiftelsens overskydende Indtægt skulde anvendes deels til Klæder for de meest Trængende, deels til deres Confirmationsudstyr; efter: at Børnene ved Confirmation vare udtraadte af Skolen, skulde Velgjørerinderne sørge for deres Anbringelse i Tjeneste; Valget af Børn skulde afhænge af Velgjørerinderne, dersom disse vilde vælge, og da kunde 10 forene sig om at vælge et Børn; i andet Fald maatte den Præst vælge, der havde Skolen under sit Opsyn.

Indbydelsen til disse tvende Stiftelser findes indrykket i Aftenposten for 1790 Nr. 60 (den 2den August); det viste sig imidlertid strax, at den førstnævnte Stiftelse ikke kunde gjøre Regning paa stor Interesse hos Publicum. I den første Uge tegnede sig kun 3 Medlemmer, i den anden 5; i Aftenposten Nr. 68 (27de August) melder Balling, at de Fleste af dem, som havde tegnet sig som Medlemmer af denne Forening, kun forsaauidt vare indgaaede i Selskabet, som Understøttelsen ydedes huusarme Familier, hvorfor han, i det han gjentager sin Opfordring til Bidrag, foreslaaer at blive staaende ved den ene velgjørende Hensigt. I Aftenposten Nr. 78 (1ste Octbr.) meddeler han, at han, uagtet denne

Indskrænkning med Hensyn til Formaalet, ikke har havt den Glæde at see dette proponerede Selskab complet. Senere har jeg ikke fundet dette omtalt.

Forlaget til Oprettelse af det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab fandt derimod strax den gunstigste Modtagelse. Om Aarsagen hertil maa søges i Forlagets Beskaffenhed og fastere Holdning eller i Qvindkjønnet's større Modtagelighed og varmere Følelse, vil jeg ikke afgjøre; uden Tvivl have begge Aarsager virket i Forening. Vel betænkt var det sikkerligt med Hensyn til Selskabets første Stiftelse og Fremvært, at kun ugipte Piger optoges i Selskabet. I den første Uge tegnede sig 16, i den anden 17, og inden 27de August 60 Medlemmer. „Endnu“, skriver Balling nogle Dage efter, „mangler mig omtrent en 30 Blomster at indflette i den Krands, jeg saa gjerne vilde have færdig til forestaaende Indtog, (14de Septbr.) for ogsaa med den at hædre Dagen og gjøre vor tilkommende Kronprindsesse Maria Sophia Frederikka opmærksom paa, hvorledes og med hvad Høitid ædle danske Piger tænke at modtage hende“. Og hans Krands blev færdig, førend Dagen kom, og i Aftenposten Nr. 73, der udgik den 14de Septbr., bebuder han med den inderligste Glæde Stiftelsens Tilværelse. Endnu i samme Aar steg Antallet af Selskabets Medlemmer til 133, og da Skolen, efterat en fuldstændigere Plan for Selskabets Virksomhed var udarbejdet og omdeelt til Med-

lemmerne, den 10de Januar 1791 aabnedes med 10 Elever, udgjorde Medlemmernes Antal 150.

Indtil 1800 var Medlemmernes Antal stedse i Tiltagende, saa at det udgjorde ved Enden af

1791 — 217.	1796 — 652.
1792 — 314.	1797 — 800.
1793 — 376.	1798 — 870.
1794 — 522.	1799 — 924.
1795 — 589.	

Der synes da at være indtraadt en Standsning eller endog Tilbagegang. Ved Skrivelse af 28de August 1801 forlangte det Kgl. Danske Cancellie Oplysninger om Selskabets Tilstand og Virksomhed. I det under 30te October s. A. afgivne udførlige Svar*) yttres Direktionen, at „Stiftelsens vigtigste Støtte er dens ordentlige Medlemmers aarlige Bidrag, men at, hvor svag denne Støtte er, bedst vil kunne erfares af det betydelige Antal Medlemmer, ialt 236, som har udmeldt sig“; „desuden“, hedder det, „ere Landets Døttre nu mere sparsomme end forhen med at indgaae i Selskabet“. Antallet var dengang 900. Imidlertid steg Antallet i de følgende Aar lidt efter lidt, saa at det 1805 udgjorde 1012, 1810 endog 1345 og 1814, i hvilket Aar Selskabet var talrigst, 1500. Fra den Tid tabte Selskabet næsten aarlig

*) Læses fuldstændig i Bladet „Søsterlig Velgjørenhed“ for 1801, 3die Bind S. 116.

100 Medlemmer, saa at det i 1820 var nedsjunket til 1000, i 1825 til 665, og i 1829 endog til 583; i de følgende Aar er Antallet atter forøget; Selskabet har nemlig

	i 1830	havt	653	ordentlige	Medlemmer
	- 1831	—	688	—	—
	- 1832	—	681	—	—
	- 1833	—	664	—	—
	- 1834	—	651	—	—
	- 1835	—	657	—	—
	- 1836	—	651	—	—
	- 1837	—	626	—	—
	- 1838	—	646	—	—
	- 1839	—	596	—	—

Det tæller nu 582 ordentlige Medlemmer.

Man vilde meget feile, om man vilde mene, at Selskabets lykkeligste Periode var den, da det var talrigst; naar man seer, hvorledes der i denne Periode i eet Aar udmeldte sig ligesaa mange som i de 10 første Aar af Selskabets Tilværelse tilsammenlagte, at Restancerne dengang udgjorde 400 Rdlr. eller 500 Rdlr. aarlig, medens de baade i den første og den sidste Tid have været meget ubetydelige, og endelig at det Contingent, der erlagdes, i Forhold til Pengenes daværende Værdie var saare ringe, saa kan man ikke tvivle om, at der iblandt det store Antal Medlemmer have været adskillige, med hvilke et Selskab af denne Natur aldeles ikke er tjent, saa:

danne nemlig, som med en vis Letsindighed og uden Sands for det ædle Niemed løbe ind og ud af Selskabet. Som Selskabets lykkeligste Perioder maae derfor nævnes de 10 første og de 10 sidste Aar.

De ordentlige Medlemmers Contingent bestemtes fra først af til 1 Rdlr. aarlig; i en Directions Forsamling den 18 Januar 1811 vedtoges *) formedelst Tidernes Dyrhed at forhøje dette Contingent med 48 $\frac{1}{2}$ aarlig for hvert Nummer, dog saaledes at et hvert Medlem tillige uden Betaling erholdt Selskabets Tidsskrift „Søsterlig Belgjørenhed“. „Paa Grund af den ualmindelig høie Priis“ — hedder det i „Søst. Belg.“ 1812 S. 113 — hvortil alle Stiftelsens Fornødenheder ere stegne, har Directionen under 13 Januar d. A. seet sig nødsaget til fra Nytaar 1812 at forhøje Contingentet med 3 Mk., saa at et enkelt Nummer nu bliver at betale med 2 Rdlr., hvilket saaledes er antaget som en Lov for Fremtiden“. Denne Lov

*) „Søsterl. Belg.“ 1811 S. 23. Fra Selskabets forhenværende Directeur, Professor Spegel-Guldberg, var den 24de Dec. 1810 indkommet en Skrivelse, hvori han tilbød for sin Kone og Datter at betale aarlig for hver 5 Rdlr., overbevist om, at „de øvrige Søstre ville tilhøje gribe denne Idee, Alle efter Evne forhøje deres nødvendigviis forholdelige Kargave, og saaledes ene sætte Direktionen virkelig i Stand til at udrette, hvad dog Selskabet med eet Hjerte og een Mund bør ønske udrettet“. (S. B. 1812 S. 81).

forandredes imidlertid snart, da man paa Grund af Forordningen angaaende Forandring i Pengevæsenet, i Directions Forsamlingerne af 2 April og 6 Septbr. 1813 *) vedtog at indcassere Contingentet for det første Halvaar med $\frac{1}{2}$ Rbd. Navneværdie og for det sidste Halvaar med $\frac{1}{2}$ Rbd. Sølvværdie. I de efterfølgende Aar betaltes hvert Nummer med 1 Rbd. Sølvværdie, indtil det den 22 April 1818 bestemtes, at der for hvert Nummer i Fremtiden skulde erlægges 2 Rbdlr. Sedler, hvilken Bestemmelse senere er blevet uforandret.

Uagtet de ordentlige Medlemmers aarlige Contingent stedse har været Selskabets vigtigste Støtte, har det dog ogsaa havt andre betydelige Hjælpekilder. Først maa her omtales, hvorledes det i den første Indbydelse yttrede Haab om, at den „Ophviiede, ved hvis Formaling Selskabet stiftedes, naar hun blev vidende om dette Søsterlige Samfunds Tilværelse, vilde skattere denne Handling for vigtig, ja maaskee sætte den i et herligt Lys ved sit milde, sit yndende Bifald,“ er i fuldeste Maal gaaet i Opfyldelse. Kort før den første Aarsfest den 31 Juli 1791 lod Selskabets Patronesse naadigst tilstille Stiftelsen en Gave af 20 Rbdlr., som paa denne Dag uddeelttes iblandt de 10 Elever; i 1792 gaves af Høifstamme Tillsagn om et aarligt Bidrag af 20 Rbdlr., der fra 1793 for:

*) S. N. 1813 S. 208.

øgedes til 30 Rbdlr., og fra 1 Juli 1794 til 50 Rbdlr. Denne Sum er siden aarlig indtil nu modtaget; ligeledes behagede det Hendes Majestæt under 23 Octbr. 1811 *) „af særdeles Yndest for Stiftelsen“ allernaadigst at lade Selskabets Kasse tilstille en overordentlig Gave som Erstatning for hvad Udgiften i Regnskabet for 1809 oversteeg Indtægten med 316 Rbdlr. Upaatvilelig skyldes det ogsaa for en Deel Hendes Majestæts Naade, at Selskabet har fundet særdeles Yndest og Understøttelse hos andre Medlemmer af Kongehuset. Hendes Majestæt Dronning Juliane Marie ydede 50 Rbdlr. aarlig fra 1 Januar 1792 til 1 Juli 1796; Arveprindsesse Sophie Frederikke 25 Rbdlr. aarlig fra 1 Januar 1793, hvilket Bidrag endnu vedblev efter hendes Død indtil Udgangen af 1796. Prindsesserne Juliane Sophie og Lovise Charlotte ydede derefter dette Bidrag fra 1 Januar 1797 til Udgangen af Aaret 1809, fra 1 Januar 1810 hver 20 Rbd. og fra 1 Januar 1811 indtil nu hver 25 Rbdlr. Prindsesserne Juliane Lovise Amalia og Caroline Louise i Slesvig ydede 25 Rbdlr. aarlig fra 1 Januar 1810 *) til Udgangen af 1813, og endelig Prindsesserne Caroline og Vilhelmine Maria fra 1 Januar 1810 og indtil nu hver 50 Rbdlr. aarlig. Saaledes har alene det Kongelige Huus ydet Selskabet omtrent 7800 Rbdlr.

*) S. B. 1811 S. 88.

**) S. B. 1810 S. 18.

En anden betydelig Indtægt har Stiftelsen havt i Gaver ved særegne Leiligheder, især ved Brudegaver af Medlemmer ved deres Indtrædelse i Ægteskab. Dog har den sidstnævnte Indtægt meget aftaget i de sidste Aar. I de første 10 Aar af Selskabets Virksomhed indkom i Brudegaver 589 Rbdlr. i de næste 10 689; derimod indkom i de 10 Aar 1829—1838 kun 248 Rbd., og i de 3 sidste af disse Aar aldeles Intet.

Selskabet har foruden ordentlige Medlemmer, som erlægge 2 Rbdlr. aarlig i Contingent, ogsaa overordentlige og bestandige Medlemmer. Til første Klasse henføres de, som aarlig erlægge 10 Rbd. eller derover; det første Medlem af denne Klasse var fra 1801 til 1812 Geheimeconferenceraadinde Wærn med et aarligt Bidrag af 20 Rdlr.; senere har hørt til denne Klasse:

Fr. Betty Maria Otto fra 1810 til 1823 med
10 Rbd.

Fru Wilhelmine Therese Zvidt fra 1811 til 1823
med 20 Rbd.

og fra 1829 til Dato med 10 Rbd.

— Maria Kosoed fra 1812 til 1838 med 20 Rbd.

Fr. Selene Christine Zvidt fra 1812 til 1823
med 20 Rbd.

og derefter med 10 Rbd.

Mad. Zanne Marie Jürgensen fra 1817 til 1829
med 10 Rbd.

Mad. Karen Holmsted Møen fra 1817 til 1819
med 10 Rbd.

Fru Gjertrud Marie Nabye fra 1817 til 1819
med 10 Rbd.

Mad. Christiane Hjort fra 1818 til 1822 med 10 Rbd.

— Christiane Madsen fra 1823 til 1832 med
10 Rbd.

Baronesse Simplicia v. Nikolai fra 1832 til 1840
med 10 Rbd.

Fru Caroline Gambro fra 1838 til 1840 med 10 Rbd.

Bestandige Medlemmer ere de, der betale i Kapital, eengang for alle, en saa stor Pengesum, at dens aarlige Renter i Størrelse svare til de ordentlige Medlemmers Contingent, nemlig i de første Aar indtil 1813 25 Rdlr. og senere da Contingentet forhøiedes til 2 Rbdlr. aarlig, 50 Rbdlr. I Anledning af Selskabets 50aarige Jubelfest indbødtes de Medlemmer, som i 25 Aar og derover have været i Selskabet, til at overgaae som bestandige Medlemmer imod et nedsat Indskud af 25 Rbdlr. Ved dette Kapitalbidrag sikkrer et Medlem sig, at hendes Navn og Minde bevares endnu efter hendes Død i en Stiftelse, hvor hun allerede i levende Live saa sin Skjærv bære herlige Frugter. Forslaget til denne for Selskabet vigtige og for dets Medlemmer behagelige Foranstaltning fremsattes af Selskabets første Directeur Hr. Professor Dr. Nissen i Selskabets Tidsskrift for 1811 S. 39, og Professor Høegh Guldberg, som ved flere Leiligheder har viist sin Interesse for

Stiftelsen, var den Første, der understøttede Forslaget ved at erlægge det nødvendige Kapitalbidrag for sin Kone og Datter. Selskabet har nu følgende 22 bestandige Medlemmer. *)

Fru Marie de Sægh Guldberg fra 1810.

Jfr. Eline de Sægh Guldberg fra 1810.

Fru Helene Dorothea Nissen fra 1811.

— Anne Cathrine Fugl fra 1811.

Mad. Marie Elisabeth Bødker fra 1811.

Fru Charlotte Kirstine Sudtwalker fra 1813.

Mad. Anne Marie Balling fra 1813.

Jfr. Hedevig Magdalene Henriette Müller fra

1823.

Fru Baronesse Wilhelmine v. Krüdener fra 1830.

Jfr. Christiane Amberg fra 1830.

Fruen Caroline Charlotte Juliane Stendrup fra

1832.

*) Bankdirecteur Kirketerp skænkede 19de Oct. 1811 100 Rdlr. til Stiftelsen for sine Døttre S. M. Kirketerp og N. E. Kirketerp. Den 21de Juli 1812 gave tvende Comtesser Reuß i Anledning af deres Udtrædelse af Selskabet hver 50 Rdlr. Naar Disse desuagtet ikke ere henregnede til de bestandige Medlemmer, da maa Grunden dertil søges deri, at de ved deres Gavers Fremsendelse ikke have yttret Huske derom, rimeligviis fordi de have indseet, at Stiftelsen paa den Tid behøvede disse Gaver til sieblikkeligt Forbrug, medens de bestandige Medlemmers Indskud Kapitaliseres og kun Renterne forbruges.

- Froken Mary Wallmoden fra 1835.
 Fru Zanne Withusen fra 1837.
 Jfr. Henriette Mariane Viertel fra 1839.
 Fru Ane Marie Nicoline Thonning fra 1840.
 — Ingeborg Cathrine Blom fra 31 Juli 1840.
 Mad. Sophie Hedevig Berling fra 31 Juli 1840.
 Fru Bolette Cathrine Kræft Deichmann fra 31 Juli
 1840.
 Jfr. Emilie Henriette Mørch fra 31 Juli 1840.
 — Helene Perch fra 31 Juli 1840.
 Mad. Jensine Nicoline Trøck fra 31 Juli 1840.
 Fru Ulrikke Eleonore Svane Sæptorph fra 28 De-
 tober 1840.

De fleste bestandige Medlemmer har Selskabet
 saaledes vundet i de sidste 10 Aar, hvilket vidner om
 at Interessen for denne Stiftelse ikke alene er usvæk-
 ket, men endog forøget.

Ogsaa ved særskilte Legater er der sørget for
 at befordre og udvide Selskabets Virksomhed. Det
 første Exempel paa saadan Godgjørenhed imod Sel-
 skabet blev givet af Madame Johanne Kirstine
 Northorst, Enke efter Hans Jørgen Northorst,
 som ved Testamente af 26 Novbr. 1796 legerede
 Stiftelsen 2000 Riddlr. „som et Legatum, hvis Ka-
 pital ei maa bruges, men gjøres frugtbringende, og
 for Renterne deraf maa der indsættes Børn her i
 Skolen, helst af fattige Næbslægebørn“. Da imid-
 lertid Madame Northorst's Søster, saalænge hun
 levede, skulde nyde Renterne af denne Kapital, kom

Selskabet først i Besiddelse af Legatet i Aaret 1826, og for Renterne nyder et Barn siden 1827 Underviisning og de andre Goder, som Stiftelsen yder Eleverne. I Aaret 1812 fik Selskabet de af Jomfrue Cathrine Broch ved Testamente af 16 Marts 1809 legerede 100 Rbdlr. I Aaret 1831 indbetalttes de Selskabet af afdøde Raadmand i Randers Etatsraad Caspar Conrad Rasm ved Testamente af 29 Marts 1826 legerede 1000 Rbdlr. Sedler. Endelig har Stiftelsen i 1839 erholdt tvende Legater, nemlig af afdøde Fru Etatsraadinde Marie Koefod, Selskabets mangeaarige overordentlige Medlem, 800 Rbdlr, og af afdøde Fruen Elisabeth Prætorius 100 Rbdlr.

I Forbindelse med disse Legater, hvis Renter anvendes paa samme Maade som Selskabets øvrige Indtægter til Skolens og Elevernes Fornødenheder i Almindelighed, maae her omtales de tvende Visenske Legater, stiftede af Selskabets første Directeur Professor Wisen, hvis Renter have en særegen Bestemmelse. I Selskabets første Aar bleve alle Efterretninger, Stiftelsen vedkommende, indrykkede i Aftenposten; da disse imidlertid først bleve sparsommere og kun indeholdt Meddelelser om nye Medlemmers Indtrædelse, og endog siden 1797 aldeles ophørte, følte man Savnet af et eget Blad som Organ for saadanne Meddelelser, der kunde interessere Medlemmerne og hos disse bevare Interessen for Stiftelsen. Professor Wisen, som i Aaret 1798 udnævntes til Directeur,

har med stor Opoffrelse af Tid afhjulpet dette Savn ved siden 1799 og indtil nu at udgive et særegt Skrivt, kaldet „Søsterlig Belgjørenhed“, som først udkom kvartaliter, fra 1811 hvert Halvaar, og omsider fra 1815 som Aarskrift. Ifølge Udgiverens Plan skulde dette Tidsskrift indeholde „Efterretninger om Selskabets Tiltagelse og Aftagelse af Medlemmer, om Skolebørnernes Underviisning, de indkommende Brudegaver eller andre Gaver til Selskabet eller Børnene, de aarlige Examina og Høitideligheder, samt de ved disse holdte Taler og affjungne Sange, Directionsforhandlinger og andre saadanne Ting, som Medlemmerne kunde interessere sig for, og som de ei burde være uvidende om.“ Han yttrede tillige det „Haab, at muelligen Indkomsterne for dette Blad kunde lægge Grund til en lille Fond, der i Tiden turde blive en Støttestav for Selskabet, dersom det skulde opleve ublide Dage og see sin Virkekreds indskrænket.“ Subscriberterne betalte 4 β . for Arket indtil 1811, og Bladet fandt saadan Affætning og Understøttelse, at, alle Udgifter til Trykning og Papir fraregnede, Overskudet omtrent var 80 Rbdlr. aarlig, der altsaa var det Honorar, paa hvilket Udgiveren renoncerede til Fordeel for Stiftelsen. Da der ved dette Overskud og sammes Renter indtil Udgangen af Aaret 1810 var opsamlet en Sum af 1000 Rbdlr., oprettedes ved Fundats af 25 Septbr. 1811, allernaadigst confirmeret 5 Juni 1812, „Det Videnskabe Brudendstyrers Legat for Pi-

ger, udgangne af det Søsterlige Velgjørenheds-
selskabs Skole." Kapitalen 1000 Rbdlr. er indbe-
talt til Kjøbenhavns Overformynderie; saasnart der
af de oplagte Renter er samlet 200 Rbdlr., udbetales
disse til Directionen for det Søsterlige Velgjørenheds-
selskab, for af samme at meddeles (som en Udstyrs-
portion til en Pige, der er forlovet og efter fuldendt
Skoleunderviisning og med godt Bidnesbyrd er ved
Confirmation udgaaet af Selskabets Skole. Dette
Legat er siden Oprettelsen indtil nu uddeelt 6 Gange,
nemlig 1821 *), 1826, 1830, 1833, 1836 og 1839,
stedse ved den aarlige Høitidelighed den 28 October
i Anledning af H. M. Dronning Maria Sophia
Frederikkas Fødselsdag.

De Skolens forrige Elever, som ved deres Ind-
trædelse i Ægteskab have modtaget fornævnte Under-
støttelse af bemældte Brudeudstyslegat, ere følgende:

- 1) Mette Kirstine Hannekjær, Datter af Ta-
petmager Hannekjær, udgaaen af Skolen 1799,
1821 gift med Kleinsmed J. Jacobsen.
- 2) Vilhelmine Caroline Mogensén, Datter af
Foutteralmager Mogensén, udgaaen af Sko-
len 1819, 1826 gift med Bedemandstjener
N. Christensen.

*) Formedelt Forandringen af Pengevæsenet blev den
første Uddeling udsat saalænge.

- 3) Lucilie Cathrine Krogh, Datter af Skrædermester Krogh, udgaaen af Skolen 1820, 1830 gift med Fuldmægtig Bølle.
- 4) Johanne El. Dorothea Læssel, Datter af Postmester Læssel, udgaaen af Skolen 1824, 1833 gift med Hattemagersvend N. G. Kosod.
- 5) Lene Marie Schmidt, Datter af Hørkræmmer og Borgercaptain Schmidt, udgaaen af Skolen 1828, 1836 gift med Malermester Ehrencron.
- 6) Sophie Louise Andersen, Datter af forhenværende Skrivelærer Andersen, udgaaen af Skolen 1817, 1839 gift med Mestersvend paa Hr. Hof-Kæretfabriqveur Fifes Fabrik Christensen.

Da Medlemmernes Contingent fra 1 Januar 1811 forhøiedes fra 1 Rbdlr. til 1 Rbdlr. 48 $\frac{1}{2}$ aarlig, bestemtes, som ovenfor nævnt, at ethvert Medlem for samme Betaling skulde tillige have Bladet. I denne Anledning besluttedes 18 Marts 1811, at til Bladets Fond skulde af Stiftelsens ved dette Paa-læg forhøiede Indtægter til denne Fonds videre Tilvæxt afgives aarligen 80 Rbdlr., der var Sammes aarlige Binding tilforn, da Bladet udgaves imod Betaling. Ifølge Professor Nisens Forslag og Tilbud, grundet deri, at det maatte antages, at Subscribenternes Antal og det eventuelle Overskud af Indtægterne af Aarskriftets Udgivelse, ved Aftagelse af

Selskabets Medlemmers Antal, mueligen kunde i Tidens Løb være noget forringet, nedsattes nogle Aar derefter denne Afgift fra 80 til 50 Rbdlr. aarlig. Selskabets Bogholder har ført særskilt Regnskab over denne Fonds Indtægter og successive Tilvært ved Indkjøb af Statspapirer, hvilket Regnskab dog kun er blevet revideret af Professor Nissen, ved hvis Opoffrelse af Tid og Umage denne Kapital er opsamlet, og som har forbeholdt sig nærmere at disponere over dens Anvendelse til Selskabets Tarrv. Ifølge det for 1839 aflagte Regnskab, der, ligesom de forrige Regnskaber, vil blive indrykket i Aarskriftet, eiede denne Fond 5148 Rbdlr., og havde saaledes opnaaet den Størrelse, som Bladets Udgiver' ansaae for tilstrækkelig til Opnaaelse af den Hensigt, der allerede i flere Aar havde staaet for hans Tanke; og, da han ønskede at sætte denne Fonds Bestemmelse, som en eventuel Udvidelse af Selskabets Virksomhed, i Forbindelse med Selskabets 50aarige Stiftelsesdag den 31 Juli d. A., indsendte han til det Kongelige Danske Cancellie en af ham forfattet Fundats til „det Nissenste Legat til Fordeel for det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab N. 2,“ hvilken Fundats allernaadigst er confirmeret under 2 September d. A. Ifølge denne Fundats er „Fondens Hovedbestemmelse at danne en Hjælpefond, for derved i Tiden at komme Selskabets Fornødenheder til Hjælp, dersom det gjøres Behov, eller at udvide dets Virksomhed i Forbindelse og Overeens-

stemmelse med dets nuværende Formaal, saasom at antage sig et Asylbarn, eller at lade enkelte efter fuldendt Skolegang fra Skolen udtraadte Elever, i Løbet af det første Halvaar efter deres Confirmation, lære enten Kogekunsten eller fuldstændig Fruentimmer- Skrædersyning. Imidlertid vil Legatet først træde i fuld Virksomhed efter Fundators og en anden i Fundatsen nævnet Persons Død.

Selskabets Medlemmer have ikke alene udviist gavmild Godgjørenhed imod Selskabet i det Hele, men ogsaa ved flere Leiligheder imod enkelte Børn. Denne Gavmildhed, der just i de sidste Aar betydeligen har tiltaget, har især viist sig ved den aarlige Høitidelighed, ved hvilken saa mange Foræringer have været indsendte, at ethvert Barn har faaet een, adskillige endog flere saadanne Gaver. *) Saaledes vare i Aaret 1836 (Søst. Belg. 1837 S. 212) 49 forskjellige Gaver indsendte fra forskjellige Medlemmer, hvis Navne vare Eleverne ubekjendte. Ved Høitideligheden iaar vare indsendte 57 Gaver.

Hvo der overfluer saamange Beviser paa, at Selskabets Medlemmer ere besjelede af det velgjørende Sind, som Selskabets Navn berettiger til at vente, vil ikke undre sig over, at Directionen har seet sig i

*) Efter Bedtægt uddeles af Directionen paa Selskabets Begne lignende Gaver, som Præmier til de Elever, der ifølge Lærernes og Lærerindens Bidnesbyrd have udmærket sig ved Flid og Sædelighed.

Stand til ikke blot at opfylde Selskabets Hensigt, og det stedse i større Omfang og efter en udvidet Plan, men ogsaa at opsamle en saadan Kapital, at Selskabets Virksomhed synes for stedse betrygget. Stiftelsen tænkte fra først af kun paa at skaffe 10 Børn Underviisning i de nødvendigste Kundskaber; som et Haab, hvis Opfyldelse han endnu tænkte sig fjern, fremsatte han den Tanke, at skaffe disse Børn noget mere, saasom nogle Klæder til deres Confirmation. Men allerede fra Begyndelsen af 1793 saae man sig i Stand til at fordobble Elevernes Antal, der efterhaanden forøgedes indtil 35, hvilke nu, som allerede i mange Aar, ere deelte i 2 Klasser, og undervises af duelige Lærere. Hvor Selskabets Tarv krævede en Udgiwt, er den aldrig opsat eller tilbageholdt. En hver Elev faaer nu, foruden en særdeles god og velordnet Underviisning og alle Skolefornödenheder, en Klædning hvert Aar og et fuldstændigt Confirmations-Udstyr ved sin Udtrædelse af Skolen. Og dog — saa stor har Belgjørenheden været, og saa klog en Oekonomie er iagttaget — har man kunnet samle Kapital. Foruden de tvende Visseenske Legater eier Selskabet nu over 27,000 Rbdlr. Den 11 Decbr. 1798 var det, at første Gang noget af Selskabets Beholdning gjordes frugtbringende i Obligationsfond med 100 Rbdlr.; men Selskabet eiede dengang et Huus, som det efter Gibebranden 1795 var blevet nødt til at kjøbe, og hvori skyldtes omtrent Husets Værdi (nemlig

endnu Aaret 1800 5250 Rdlr.) Da de aarlige Reparationer paa dette Huus medførte altfor store Udgifter, folgtes det i 1803 for 5,600 Rdlr., hvorved Selskabets Kasse leed et Tab af 600 Rdlr. Imidlertid bragte dog ethvert følgende Aar noget Overskud, saa at Selskabet ved Udgangen af Aaret 1810 eiede 4000 Rdlr., ved Udgangen af 1820 10,800 Rbdlr., ved Udgangen af 1830 16,800 Rbdlr. Selskabets Formue er saaledes i de 10 sidste Aar forøget med over 10,200 Rbdlr.

Den første Plan for Stiftelsens Virksomhed, der vel efterhaanden er blevet noget udvidet, eftersom Selskabets Kræfter tiltoge, men dog i det Væsentlige er blevet uforandret, findes indrykket i Aftenposten 1791 Nr. 11—12, undertegnet af Stiftelsens første Directeurer, Pastor Kørby og Stifteren Emanuel Balling. Den fjerde Udgave af Selskabets Love, der er den første, som indeholdes i Tidsskriftet „Søsterlig Belgjørenhed“ besyrgedes 1800 og vandt betydelige Forbedringer, der især skyldes Professor Nissens Nidkjærhed for dette som for Selskabets øvrige Anliggender. Af Forerindringen til denne Udgave, forfattet og underskrevet af Professor Nissen, hidsætte vi Følgende: „Det Søsterlige Belgjørenheds Selskab har i de sidste Aar ei lidet udvidet sin Virksomhed, og Directionen har i samme Tid ei mindre søgt at udfinde de meest passende Midler til Opnaaelsen af Selskabets Niemed, og paa det Næste at bestemme Fremgangsmaaden i dets saavel indvortes som udvortes Bestyrelse. Det var altsaa, da den

sidste Udgave af Lovene allerede nogen Tid har været udsolgt, Pligt for Directionen ved en ny Udgaves Besørgelse lat bære Omhu for, at denne paa det Næste blev revideret, og, uden at afvige fra Stiftelsens første Grundplan, forandret og forbedret efter Stiftelsens Tarv; og denne Pligt er ikke undgaaet Directionens Opmærksomhed. Med den Flid, jeg skylder og gjerne viser enhver Selskabs Sag, har jeg omarbejdet de ældre Love og deraf foranstaltet denne nye Revision, der, efterat være gennemset af min Collega Hr. Pastor Clausen, og derefter at have circuleret imellem alle Directricerne til Bedømmelse, i et Directions-møde er af Directionen paa Selskabs Begne antagen som Retsnor for Selskabets Handlinger, og som saadan herved offentliggjøres". Man seer heraf, at Directionen allerede dengang ligesom stedse senere, med Undtagelse af et eneste Tilfælde *), har factist udøvet den lovgivende Magt i Selskabet, der ogsaa i Grundplanen synes stiltiende at være den indrømmet, naar det i samme hedder: „Enhver vigtig Indretning, Forandring eller Forbedring til denne Stiftelses Fremme, som Tiden maatte give Anledning til, skal antages og følges saa fuldkommen, som den allerede var bestemt ved denne Plan, ikkun at Stiftelsens Formaal bestandig have

*) Dette Tilfælde angik en Forandring i Maaden, paa hvilken Børn indsatte i Skolen. Angaaende denne Forandring indhentede Directionen Selskabets Samtykke ved Mødet den 28de October 1810.

for Die, som den 1ste og 3die Paragraph af denne Plan indeholder". Directionen har stedse med stor Borsomhed udøvet denne lovgivende Magt, og ikke afveget fra de tvende citerede Paragrapher, der ifølge det Anførte maae ansees som en uforanderlig Grundlov, og af hvilke den første siger: „Denne Stiftelses Hensigt er alene at komme enten fattige fader- og moderløse eller uformuende Forældres Vigebørn til Hjælp i deres Underviisning for at blive oplyste og duelige Mennesker, paa det de ikke af Mangel paa Lærdom og Ansørsel skulle blive sig selv og Staten til Byrde“, og den anden: „Saa meget mueligt maa Balget skee paa saadanne Børn, som ikke ganske ere fremmede for Sæderne eller uvidende om det, vi kalde Opdragelse, men saadanne, som have gjort Begyndelse i een eller anden god Kundskab og formedelst enten forarmede eller bortdøde Forældre ere nægtede Leilighed til at gaae videre frem paa Christendoms og Duelligheds Vej“.

Den sidste (sjette) Udgave af Lovene, indrykket i Aarskriftet „Søsterlig Velgjørenhed“ for 1825, er kun underskrevet af Directeurerne, medens den femte, indrykket i samme Blad for 1809, er tillige underskrevet af Directricerne. Det, hvori de sildigere Udgaver ere forskjellige fra de tidligere, angaaer ingenslunde Selskabets Diemed og Bæsen, men bestaaer fornemmelig i nye nøiagtigere Bestemmelser, saasom med Hensyn til Elevernes og Directricernes Valg, Regn-

flabsvæsenet o. s. v. Som de vigtigste Puncter, der ere forandrede, udhæve vi følgende:

Den oprindelige Plan bestemmer: „Intet Barn kan antages til Skolen under sit 7de Aar; det maa kunne læse i en Bog, førend det indtræder.“ Nu gjælder den Lov: „Børnenes Alder ved deres Antagelse maa ei være under 9 og ikke over 12 Aar.“ Angaaende Underviisningsgjenstandene siger den oprindelige Plan: „Skolen lærer dem Christendom, den aller-nødvendigste historiske Kundskab, Skrivning og Regning, og dernæst al fornøden Underviisning i Syning og andre nyttige Haandgjerninger, indtil den seer sig formuende til at gaae videre.“ I de sildigere Udgaver hedder det: „Stiftelsen lader dem (Børnene) i sin Skole undervises i Religion, dansk Læsning, bibelsk Historie, Naturhistorie, Mennekeslægtenes Historie, det nødvendigste af Jordklodens og Fødelandets Geographie, dansk Stil, Skrivning, Regning og Sang, samt i Strikning, Linnedsyning, og den Deel af hvidt Broderi, som hører til Linnedsyning. I det sidste Aar af deres Skolegang nyde Børnene desuden nogen Underviisning i Skrædersyning.“ I den oprindelige Plan var bestemt: „vorer Tallet af Selskabets Medlemmer over 300, da skal for hver 10, som det stiger over, et Barn mere antages under Stiftelsens Forsorg.“ Denne Bestemmelse forandrede snart dertil, at 30 Belgjørerinder skulde regnes til een Klasse, og et Barn antages for hver Klasse; fra 1 Juli 1799 bestemtes, at ethvert Barn

skulde have et Antal af 40 Belgjørerinder, hvilket Antal endog senere, da Alt blev dyrere, forhøiedes til 50. Siden 1823 have atter 30 Belgjørerinder dannet en Klasse. I Begyndelsen optoges kun ugipte Piger som Medlemmer. Da efter nogle Aars Forløb nogle gipte Koner havde yttret det Ønske at kunne, skjøndt gipte, indtræde i Selskabet som Medlemmer, besluttede Directionen i et Møde den 12 August 1799, at ogsaa gipte Koner kunde indtræde, „naar de betale til Selskabet det aarlige Contingent for hvert Aar, de have været gipte, og naar deres Ægtestands Tid ei gaær længere tilbage end Stiftelsen er gammel, nemlig den 31 Juli 1790.“ Under 21 December 1829 vedtoges af Directionen: „at gipte Damer, saavel som Enker, ligemed Ugipte, herefter skulle kunne indskrives som ordentlige Medlemmer af Selskabet.“ Ifølge Grundplanen skulde hvert Aar den 31 Juli holdes en Høitidelighed „til den høie Persons Ære, til hvis Formælings Ihukommelse Skolen blev stiftet og med en Bøn til Gud om al Belsignelses Fylde over Høisamme.“ Belgjørerinderne lode det imidlertid ikke blive ved denne ene Høitidelighed; de ophøiede allerede 1791 den 28 October til en Fest for Selskabet, og tilveiebragte ved frivillige Bidrag de fornødne Udgifter til Dagens Forskjønnelse og Børnernes Glæde. I den første Udgave af Lovene, som findes i Tidsskriftet, nemlig fra 1800, hedder det: „Selskabet har tvende Høitidsdage om Aaret den 31 Juli og den 28 October.“ Da i 1803 indtrufne Omstændigheder

lagde Hindringer i Veien for Høitideligholdelsen af den 31 Juli, og da man tillige havde erfaret, at det, formedelst Fleres Sommerophold paa Landet, vilde være disse bekvemmere at bivaane Høitiden om Efteraaret, besluttede Directionen, at henlægge de sædvanlige Høitideligheder, som forhen holdtes Sciftelsesdagen, til den 28 October. *) Siden den Tid har Selskabet kun havt een aarlig Fest, saaledes som det ogsaa nu er foreskrevet i de sidste Udgaver af Lovene.

Disse Fester have stedsse været talrigt besøgte, og der kan ingen Tvivl være om, at der ved dem baade middelbart og umiddelbart er virket meget godt saavel for Selskabet selv som for det borgerlige Samfund i det Hele. Selskabets Skjønhed og velgjørende Virksomhed fremtræder her synligt for de Tilstedeværende. Velgjørerinderne have her havt det skønne Syn af alle Skolens Elever, som denne Dag nyopklædte fremstilles for deres Dine; de Piger, som til Mikkelsdag ere confirmerede — og Skolens Elever confirmeres stedsse paa denne Aarstid — affædiges med en Formaning; de, som ere valgte til Optagelse i disses Sted, fremstilles for Selskabet; naar en Udstyrsportion er blevet uddeelt, have Bruden og Brudgommen været indbudne at være tilstede, ved hvilken Leilighed Pengene ere blevne dem leverede under

*) 1807 er det eneste Aar, i hvilket denne Dag ikke er blevet høitideligholdt i Selskabet.

en kort Lykønskningsstale; Gange forfattede i Anledning af Dagens Høitidelighed ere blevne affjungne og Taler holdte. Hvorledes skulde det kunne være mueligt andet, end at derved Interessen for Selskabet er bevaret og overhovedet et mildt og velgjørende Sind næret? Talerne ere steds holdte af een af Directeurerne undtagen i Aaret 1791, da Professor Schmidt i Hr. Rørbys Forsald overtog dette Hverv, og i Aaret 1836, da begge Directeurerne vare forhindrede ved Forretninger i Anledning af den i de samme Dage høitideligholdte Reformationjubelfest, og Selskabets forhenværende Directeur Professor Sægh Guldberg holdt Taler, i hvilken han fremsatte „ædle Medborgeres Dom over det Søsterlige Belgjørenheds-Selskab.“ Selskabets første Directeur Professor Wisen har holdt 22 Gange Tale og over følgende Emner:

1798. Nogle af de vigtigste huuslige Dyder, hvilke væsentligen udfordres til at danne den blide, retskafne, hæderlige Danneqvinde.

1800. Det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs Fortids Tilskikkelser og dets Fremtids Udsigter.

1802. Interessen for Almeenvel udgjør en vigtig Deel af den ædle Danneqvindes Charakteristik.

1804. Den Løn, sand Belgjørenhed altid har i Følge med sig.

1806. Huusligheds og huuslige Glæders Værd.—

1808. Hvad have vi at iagttage, om vor Godgjørenhed skal have noget sandt Værd?

1810. Stiftelsens Skjebne i de sidste 10 Aar.
1812. Betragtning af den Nytte, det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs Forening stifter.
1814. Vigtigheden af Qvindelkjønnets omhyggelige Dannelse.
1816. Betydningen af det Navn, som det Søsterlige Belgjørenheds-Selskab bærer.
1817. Skildring af det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs Tilstand og Virksomhed.
1819. Om det vel og ædelt Udtænkte i vor Stiftelses Grundplan.
1820. Nyttens af disse vore aarlige høitidelige Forsamlinger for Stiftelsen.
1822. De Følelser, som Synet af den for Selskabet fremstillede Ungdom maa opvække i Belgjørerindernes Hjerter.
1823. Om Fremgangsmaaden ved nye Elevers Valg.
1825. Om Stiftelsens Tilstand.
1827. Kjerlighedens Aand har hvilet over Selskabet i de hidtil henrundne Aar.
1828. Guds Fred, det Søsterlige Belgjørenheds Selskabs Hilsen til Landets elskede Moder.
1831. Betydningen af det Farvel, vi bringe de udtredende Elever og atter modtage af dem.
1832. Hvori det gavnelystne Sind bestaaer, som besjeler dette Samfunds Medlemmer.
1834. Det Bærd, der tilkommer den indvortes Pryd.

- meddelse, Stiftelsen skaffer sine Elever, fremfor
 sig selv den udvortes.
1837. Der er Glæde i Dag i Kongens Gaard.
1840. Betragtning af den stille Sorgs Ugtrædigh-
 hed under en hæderlig Alderdoms Vilkaar.
- Alle disse Taler findes trykte i Bladet „Søster-
 lig Belgjørenhed.“
- Selskabets Directeur Stiftsprovst Clausen har
 talet 13 Gange over følgende Emner:
1799. Belgjørenheds Indflydelse paa vor egen For-
 ædling.
1801. Til Belgjørenhed udfordres ikke saa meget
 Evne som Villie.
1803. Nogle Hovedtræk af en menneskekjærlig Char-
 rakter.
1805. Hvad det er, som gjør os vort Selskab kjær-
 t.
1809. Hvor vel det er anvendt, som anvendes til
 Godgjørenhed.
1811. Belgjørenhed som en ret qvindelig Dyd.
1813. Et Belgjørenheds-selskab har Intet at befrygte
 af Tiden.
1815. De Betragtninger, til hvilke vort Belgjøren-
 heds-selskabs femogtyveaarige Alder nærmest ind-
 byder os.
1818. Hvad det er, som med Tiden gjør os vort
 Selskab kjærere.
- 1821, 1824 og 1826. (Disse 3 Taler ere ikke tryk-
 fede og deres Themata ikke angivne i Bladet).

1830. Hvad vort Selskab med Narene har vundet. Meddelelsen af disse Efterretninger har været Ord- fører:

1829. Trængende Børn ere den værdigste Gjenstand for Velgjørenhed.

1833. Et religiøst Sind's Vigtighed for Qvinden.

1835. Det Søsterlige Velgjørenheds Selskabs Væ- sen betrygger dets Tilværelse og Virksomhed.

1838. Hvori bestaaer Qvindelighed.

1839. Sjælens Reenhed er Qvindens skønneste Pry- delse.

Disse Fester ere endeligen forskjønnede ved Sange af Danmarks bekjendteste Digtere fra den ældre og nyere Tid; mange af disse Sange ere opbevarede i Bladet „Søsterlig Velgjørenhed,“ saasom af Fran- kenau, Søegh Guldberg, Gaste, Michelsen, Sand- der, Pavels, Thaarup, Ohlenschläger, Visby, Güntelberg, Friis, H. K. Bang.

Naar Taler er om en Skoles Virksomhed, er Lærerpersonalets og med Hensyn til en Pigeskole især- deleshed Lærerindernes Valg af største Vigtighed. Og- saa med Hensyn til dette Punct synes en særdeles Lykke at have fulgt det Søsterlige Velgjørenheds- selskab. Angaaende den første Læreransættelse hedder det i Grundplanen (Aftenposten 1791 No. 11): „Stif- telsen kan i sin Begyndelse ikke gjøre mange Bekost- ninger i Henseende til Lærere og Lærestedet; den maa gaae frem med smaae og jævne Skridt og virke i

Forhold til sine Kræfter, men ligesom disse vore, vil den og kunne udvide sine Bestræbelser; den har derfor for det Første valgt en stikkelig og duelig, men fattig bosiddende Familie, hvis Wilkaar ved den bestemte Skoleløn vil formildes, til Skolens første Lærere, Manden til at informere i Læsning, Skrivning og Regning, og Konen i allehaande Syning og Haandsgjerninger, hvorved Stiftelsen viser en dobbelt Belsjærning. I Skoleløn for Et og Alt betales der 10 Rbd. for hvert Barn aarlig og Intet videre. Men skulde Skolens Kræfter i Tiden tillade det, da ville dens Foresatte ogsaa være betænkte paa at bidrage Noget til Huusleie og Ildbrand." Denne stikkelige og duelige Familie var Peter Uger og Hustru Mette Kirstine Uger, født Randers. Manden havde i sin Opvæxt lært sin Faders Haandværk, Bødkerprofessionen, men besad en for hans Stand ualmindelig Dannelse; deres ældste Datter, Cathrine Helene Marie Uger, blev allerede fra Skolens første Begyndelse, skjøndt kun 15 Aar gammel, benyttet som Moderens Medhjælperinde. Ved Høitideligheden 31te Juli 1791 omtales denne unge Pige med særdeles Berømmelse, og Bestyrelsen overrakte hende en til Opmuntring tilstaaet Foræring. Det hedder ved denne Leilighed *): „vi have sinet i hendes Person den duelige Lærerinde i sin Tid, naar nogle Aar ere

*) Aftenposten 1791 No. 61—62.

lagte tilbage, hendes Forstand og Erfarenhed er blevet moden, og hendes Indsigter og Kundskaber forøgedes; og vi ville da gjøre os en Glæde af, om vi kunne opelske hende til et saa værdigt Embede." I Aaret 1796 tilstaaes Jomfrue Ager en Gratification som Medhjælperinde. I 1799 indgif hun Ægteskab med Seminarist Kretschmer, der samme Aar var antaget som fast Lærer ved Skolen med fri Bolig i Stiftelsens Locale, og selv blev hun, da Moderen døde, i 1803 ansat som fast Lærerinde ved Skolen, hvilken Post hun forestod med særdeles Duellighed og Nidkærhed indtil sin Død i December 1831. Hun virkede saaledes over 40 Aar for Stiftelsen. De Ord, jeg talede ved hendes Grav, læses i „Søsterlig Belg. 1831," hvor ogsaa Stiftelsens første Directeur Professor Nissen har sat hende et Æreminde, hvoraf vi her kun anføre følgende Ord: „at det i Skolen altid herskede en god Orden, at Eleverne altid tilholdtes og tilvænnedes til Sædelighed og Anstændighed i Opførsel, det var fornemmelig hendes Bærk. Og, som det maa tilstaaes, at det Søsterlige Belgjørenhedsselskabs Skoles Elever stedse udmærkede sig ved Flid, Orden, Anstændighed og Sammelighed, saaledes var det stedse og almindeligviis erkjendt, at, hvad i denne Henseende var virket til Skolens og Elevernes Gavn saaledes, at endog de Børn, som ved deres Indtrædelse i Skolen og i de første Aar af deres Skolegang viste sig mindre or-

dentlige og regelmæssige, dog efterhaanden mere og mere antog den i Skolen herskende Ordentligheds og Sædeligheds Aand, det skyldes fortrinligen hende og hendes Aand for Orden og Sømmelighed, som var udbredt over hendes hele Bæsen."

Madame Kretschmers dødelige Afgang ansaae Directionen som et virkeligt Tab, det ikke vilde være let at erstatte. Imidlertid var Selskabet saa lykkeligt at finde endog over Forventning Erstatning i Madame Caroline Høst, født Prosch, som, dengang endnu ugift, fra Nytaar 1832 ansattes som fast Lærerinde i Madame Kretschmers Sted, og i de forløbne Aar har virket for Stiftelsens Viemed til Directionens fuldkomne Tilfredshed, hvilken den ogsaa paa flere Maader har tilkjendegivet hende, navnlig ved at forhøje den hende ved Antagelsen tilstaaede Løn. At under saadanne Balg saa faa Vacancer i den vigtigste Lærerpост have været en stor Lykke for Selskabet, det vilde i det Mindste alle Skolemænd indsee. Med Hensyn til Skolens Lærere bemærkes, at Hr. Uger kun i kort Tid fungerede som Lærer; i Betragtning af hans svage Helbred fritoges han for denne Function og besørgede Selskabets Budforretninger indtil sin Død 1798. Timelærere besørgede den Underviisning, som tidligere havde været ham overdraget. Da Elevernes Antal gjorde en Fordeling i 2 Classer nødvendig, ansattes under 12te August 1799 Organist Kretschmer som fast Lærer, hvilken Post han vedblev at beklæde indtil 1ste Juli 1832,

da hans Kones Død gjorde Forandring nødvendig. Han har været Skolens eneste faste Lærer. Den af ham meddeelte Underviisning er senere udført ved Time- lærere. Saa tilfreds man i andre Henseender har Grund til at være med Hensyn til denne Foranstaltning, saa er det dog at beklage, at temmelig hyppige Vacancer have fundet Sted, fornemmelig paa Grund af de antagne Candidaters Befordring. Dette gjælder imidlertid ikke om Sangunderviisningen, der nu i 8te Mar er besørget af den særdeles duelige Syngelærer Hr. Borchhorst. For at fremme Skolens Diemed og til Underviisningens større Held besluttede Directionen fra 1ste Mai 1811 at antage en Time- lærer, fornemmelig til Besørgelsen af Religionsunderviisningen. Først antoges Candidatus theologiae Nathiesen, og med hvilket Held og hvilken Omhu der efter hans Befordring til geistligt Embede er sørget for Besættelsen af denne og de andre Lærerposter, derom vidne de Navne, paa hvilke man støder ved at gjøre sig bekendt med Selskabets Historie, saasom Provst J. G. Sommer, Provst S. S. Petersen, Provst C. Pram Gad, Pastor C. S. Visby, Pastor V. Visby, Pastor L. P. Larsen, Pastor C. Møller, Pastor J. C. S. V. Melbye. Nu meddeles Religions- Underviisningen af Adjunct ved Metropolitan-skolen B. S. Jensen. Som Lærere ved Skolen fungere nu desuden Candidaterne J. Nielsen og S. A. Sølling. Bogholder og Kassererforretningerne i Selskabet besørge des fra Selskabets Stiftelse indtil 1829 af

Stifterens Søn Jonathan Balling, der ved Døden afgik 30te September 1829 som Forvalter ved den Kongelige Grønlandske Handel. I de første Aar nød han ingen Godtgjørelse for dette Arbejde, men senere, da Arbejdet forøgedes og Stiftelsens Vilkaar forbedredes, de i Lovene fastsatte Procenter. Han bevarede indtil sin Død stor Interesse for sin Faders Stiftelse, hvilken han ogsaa i sine kraftfulde Aar i høi Grad gavnede. Professor Nissen har sat ham et Æreminde i „Søsterlig Velgjørenhed“ for 1829, hvor ogsaa de Taler findes trykte, som ved hans Jordes færd holdtes af Biskop Mynster og Pastor A. N. C. Smith. Til den ved Ballings Død ledige Post valgtes iblandt flere Competenter daværende Copiist i General-Toldkammer og Commercecollegiet, nuværende Justitsraad og Overtoldinspecteur i Slesvig J. M. A. Müller, som, i Betragtning af Selskabets ædle Diemed og for dertil at bidrage, tilbød sin Tjeneste uden nogen Løn. Han vedblev denne Function, indtil hans nuværende Stilling kaldte ham 1838 bort fra Hovedstaden, og gavnede Stiftelsen særdeles meget ved den Nøiagtighed, hvormed han udførte alle ham overdragne Forretninger, og overhovedet ved den Interesse for Selskabet, som han ved enhver Leilighed lagde for Dagen. At Hr. Müller renoncerede paa den ham ifølge Lovene tillagte Løn, gav Anledning til en Udvidelse af Selskabets Virksomhed, som senere er vedblevet uindskrænket, i det Directionen i

Anledning af den vundne Besparelse forøgede Skolebørnernes Antal ved at give 2 nye Elever, som Overcomplete, Afgang til Stiftelsens Goder. I Hr. Müllers Sted valgtes til Bogholder og Kasserer Hr. Adjunct S. S. Høegh Nissen, der fungerede indtil 1ste October 1840, da ved hans Udnævnelse til Overlærer ved Frederiksborg lærde Skole Hr. C. P. J. Krebs, Inspector og Lærer ved Metropolitanskolen, er valgt i hans Sted.

Iblandt denne Stiftelses lykkelige Tilfækkelser bør ogsaa nævnes, at den stedse har havt Directeurer, som med Indsigt og Nidkjærhed have draget Omsorg for Skolevæsenet i Almindelighed og for Selskabets Skole i Særdeleshed, at de have vidst at bevare Enighed og en god Aand i Selskabet, og endelig at de i de sidste 40 Aar ikke saa ofte have omvexlet, som man kunde vente i et saa langt Tidsrum. De første Directeurer vare Pastor Kørby og Stiftteren Emanuel Balling. Den Sidstnævnte døde, da Stiftelsen kun var 4 Aar gammel, agtet af Belgjorinderne og elsket af Børnene. Sorgen over hans Bortgang var almindelig i Selskabet, og man erindrede hans Minde ved en særegen Sørgefest den 6te Mai 1795, ved hvilken en Tale holdtes af Etatsraad Thaarup og Sange bleve affjungne, forfattede af Professor Høegh Guldberg; desuden oplæstes hans Biographie. Selskabet lod hans Portrait male og stikke i Kobber. I Ballings Sted valgtes 9de Fe:

bruar 1795 Professor (nu Etatsraad) Thaarup til 2den Directeur, men maatte allerede fratræde i 1797, da han forlod Hovedstaden for at tiltræde et Fogeds Embede i Norge. I hans Sted valgtes 7de Jult 1797 Professor Høegh Guldberg, dengang Lærer ved Seminariet paa Blaagaard. Indtraf saaledes i disse og de nærmest paafølgende Aar Vacance i Directionen hyppigere, end det var ønskeligt, da var man desto lykkeligere ved de følgende Valg. I 1798 besluttede man, „da Selskabets Medlemmers og Skolebørnernes Antal dagligen vorte, at der istedet for 2 skulde være 3 Directeurer,“ og den 30te Juni valgtes ifølge dette Professor, Dr. Nissen, dengang Overlærer ved Frue lærde Skole, der nu i over 42 Aar har været Selskabets Directeur og fremfor nogen Anden bidraget til at befordre dets Diemed og Virksomhed. Ifølge Lovene har den første Directeur, uden Ansvar for den anden, det umiddelbare Tilsyn med Selskabets Pengevæsen; hvormeget Selskabets Finantser have vundet i de 40 Aar, Professor Nissen har havt denne Function, er klart af det ovenfor Anførte. Ved Udgivelsen af Tidsskriftet har han ikke blot bidraget til nyttige Kundskabers Udbredelse og til at bevare Interessen for Selskabet hos Medlemmerne, men ogsaa tilveiebragt de tvende ovenfor omtalte Nissenske Legater. Ham fornemmelig skyldes endelig det meget Gode, der er bevirket ved hensigtsmæssige administrative Foranstaltninger, Lovenes

fuldstændige Redaction og Revision, Udarbejdelsen af Instruxer for Lærerinden, Lærerne, Bogholderen og Bud: det, samt af særegne for denne Skole gjældende Skolelove. Ved hvert Skridt i Selskabets Historie i de sidste 42 Aar seer man i ham den indsigtfulde og erfarne Skolemand og nidkjære Bestyrer. Pastor Rørby udmeldte sig 28de Januar 1799 af Bestyrelsen formedelst Forøgelse af hans øvrige Forretninger, især ved Fattigvæsenet, og samme Dag valgtes Stiftsprovst S. G. Clausen, dengang 2den residerende Capellan ved Frue Kirke, til 3die Directeur. Endnu samme Aar saae Professor Høegh Guldberg sig nødsaget til at fratræde Bestyrelsen, og da Ingen valgtes i hans Sted, havde Selskabet indtil 1829 kun 2 Directeurer. Flere ovenfor anførte Træk vidne imidlertid om, hvorledes Professor Høegh Guldberg endnu efter sin Udtrædelse af Directionen er vedblevet at interessere sig for Stiftelsen. Den 26de Januar 1829 valgtes jeg til 3die Directeur. Under 22de December 1831 udtraadte Stiftsprovst Clausen ved Udmeldelse af Bestyrelsen, som senere atter kun har havt 2 Directeurer. De fra Skolen udtraadte Elever ere stedse confirmerede af den Præst, som har været Medlem af Directionen, nemlig i de 9 første Aar af Pastor Rørby, derefter i 30 Aar af Stiftsprovst Clausen og endelig i de 11 sidste Aar af mig.

Alf Alt, hvad her er anført til Oplysning om det Søsterlige Velgjørenhedsselskabs Historie, er det

klart, hvorledes der er virket til Opnaaelsen af dets Hiemed, ikke blot ved ydede Bidrag i Penge, men ogsaa ved Opoffrelse af Tid og Kundskaber, og ved — hvad der især maa gavne et Selskab af denne Natur — Kjærlighed til den opvoksende Slægt. Vil Noget spørge, om der ved Selskabet er udrettet saa Meget, som saa mange Kræfters Forening og saa heldige udvortes Omstændigheder berettiger til at vente, da maa jeg gjøre opmærksom paa, at Talen her er om en Virksomhed, hvis Frugter ikke lade sig synlig paavise eller med Talstørrelser angive. Man sammenligne et velunderviist, dannet, forædlet, til nyttig Virksomhed dueligt Børns Skjæbne med et uvidende, raat og udueligt Børns, og man vil neppe ansee det for lidet, at ved Selskabets Virksomhed 35 Børn aarlig undervises, veiledes, dannes og klædes. I de 11 Aar jeg med Opmærksomhed har fulgt Selskabets Virksomhed og de fra Skolen udtrædende Elevers Skjæbne, har jeg fuldkommen følt mig tilfredsstillt, og ganske seet den Dom stadfæstet, som Professor Wissen har udtalt dels i de ovenfor i Anledning af Madame Kretschmers Død anførte Ord: „at Skolens Elever stedse udmærkede sig ved Flid, Orden, Anstændighed og Sømmelighed,“ dels i en i Selskabet holdt Tale*): „de allerfleste af Børnene have fortjent vor Tilfredshed, have opfyldt vore Forventninger,

*) Ost. Belg. 1810 S. 56.

have ved Flid og Sædelighed belønnet os for vor Omhu. Saa vare dog stedse de, som aldeles skuffede vore For- dringer til dem, og paa hvilke vor Omhu var aldeles spildt. Mange vare derimod veldannede, flittige og sædelige Børn, som forlode denne Stiftelse, prydede med en dannet Forstand og en dydig Tænkemaade, og som ved deres fornuftige, sømmelige og dydige For- hold i de Forbindelser, i hvilke de herfra indtraadte, retfærdiggjorde vore Forventninger om dem, bleve de Huusmødre, der modtog dem i deres Tjeneste, baade gavnlige og kjære, og gjorde det Samfund, fra hvis Dannelse de vare udgaaede, Ære." Saadanne af en som Pædagog udmærket Hædersmand offentlig afgivne Vidnesbyrd faae dobbelt Betydning, naar man seer, med hvilken Opmærksomhed og Interesse han har fulgt de fra Stiftelsen udtraadte Elever efter deres Udgang af Skolen, hvorom den i „Søsterlig Belgjørenhed“ for 1834 indrykkede „Underretning om de Elever, som hidtil ere udgangne af det Søsterlige Belgjørenheds Selskabs Skole“ vidner. I denne Underretning omtales 204 Elever, som ved Confir- mation og efter fuldendt Skoleunderviisning ere ud- traadte, og 32, som have forladt Skolen før deres Skolegangs Fuldendelse. Senere ere ved Confirma- tion 36, og ved Forældres eller Børgers forandrede Opholdssted eller anden saadan Grund 5 udtraadte, og Skolen har nu 35 Elever. Og have saaledes i Alt 312 Elever nydt Underviisning i Selskabets Skole,

af hvilke 240 ere udtraadte af Skolen ved deres Confirmation og efter fuldendt Skolegang, 37 have af forskjellige Grunde forladt Skolen forinden.

Vi have her henledet Opmærksomheden paa de umiddelbare veldædige Virkninger af det Søsterlige Belgjørenhedsfællesskabs Tilværelse; men de middelbare, som det er vanskeligere at paaapege og kjende, turde maaskee i Skjønhed og i Vigtighed for Almeenheden staae fuldkommen ved Siden af hine. Belgjørerindernes Godhed imod Børnene har ofte vilst sig ved overordentlige Gaver til Enkelte af dem, ved Omsorg for dem efter deres Udgang af Skolen; deres Omhed har strakt sig til lidende Paarsørende; mange Ideer og Følelser ere vakte og nærede *) ved Synet af den her dannede Ungdom, ved at høre og læse de i Selskabet holdte Taler, fort ved Tankens og Følelsens idelige Henvendelse til Belgjørenhed, dens Værd, dens Glæder og Betsignelse; og endeligen bør det ikke oversees, hvad det her givne gode Exempel kan have udrettet, navnlig med Hensyn til Opdragelse og Skolevæsen, i det denne Skole efter min fulde Overbeviisning kan

*) Et Exempel herpaa er det frivillige Sammenstud af en Gave til Frederik den Sjettes Asyl i Anledning af Selskabets 50aarige Jubelfest den 31te Juli dette Aar, hvorom nærmere Oplysning meddeles i et Anhang til denne Oversigt over Selskabets Historie.

fremstilles som en Mønster-skole for Pigebørn af den ringere Borgerstand.

Ligesom Selskabets Historie stemmer til Glæde med Hensyn til Fortiden, saaledes vækker den Haab for Fremtiden. Vi slutte derfor denne Beretning med Ønsker for dette Haabs Opfyldelse. Gid det Søsterlige Velgjørenheds-selskab endnu længe maa beholde sin ophviiede Beskytterinde, paa hvis Naade og Velbehag det har modtaget saa mange Beviser, og gid det stedse maa vise sig saadan Naade og Velbehag værdigt. Gid hver ædel, for Oplysning og Mennekehedens Forædling ømtfølsende Danneqvind maa føle Lyst til at blive og være Medlem af et saa skjønt Samfund. Gid det stedse maa have Bestyrere, som hidtil, besjelede af Stifterens Aand, af Kjærlighed til den yngre Slægt. Gid det mere og mere udvide og forskjønne sin Virksomhed, og saaledes til den sildigste Efter-slægt bevare Mindet om, hvorledes man i 1790 ved Oprettelsen af en velgjørende Stiftelse troede paa den værdigste Naade at hilse Landets vordende Dronning, og i 1840 med Taknemmelighed og Glæde over Opfyldelsen af de dengang vakte Forhaabninger velsignede dets Moder

Maria Sophia Frederikka!

A n h a n g

indeholdende

Beretning om Høitideligholdelsen af det Søster-
lige Belgjørenheds-Selskabs Jubelfest paa dets
50aarige Stiftelsesdag den 31te Juli 1840,
de ved Samme affjængne Sange og holdte Taler.

A. Beretning.

Da det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs 50aarige
Stiftelsesdag nærmede sig, følte man vel levende, at
man ikke, saaledes som man et Aar tilbage havde
haabet og ventet, kunde høitideligholde denne Dag med
udeelt Glæde; thi mindst i dette Selskab, der var stiftet i
Anledning af en lykkelig, for Fædrelandet følgerig
Forbindelse, hvis udvortes Vaand Døden nylig havde
opløst, kunde man løsrive sig fra Tanken om det
Tab, der var en Landesorg, og navnlig hos alle ædle
Dannekvinder vakte oprigtig Deeltagelse for det Hjer-
te, der var saaret dybest. Men paa den anden Side
laae i den hulde Naade og gavmilde Understøttelse,
som den ophøiede Besfytterinde i den lange Række
af Aar havde ydet Selskabet, i den ædle Aand, som,
næret og styrket ved hendes Exempel, stedse havde
besjelet Selskabets Medlemmer, endelig i Forsynets
rige Betsignelse over Selskabets Virksomhed, — en
uimodstaaelig Opfordring til at høitideligholde denne
Dag med Tak til Gud og Menneskene. Directionen

fulgte denne Opfordring ved offentlig at indbyde alle Selskabets Medlemmer til et høitideligt Møde den 31te Juli om Formiddagen Kl. 12; Skolens nuværende Elever affang de nedenfor aftrykte, af en unævnet Ven af Selskabet forfattede Sange, og enhver af de forhenværende Elever, som ifølge Opfordring havde anholdt derom, var Afgangskort meddeelt. Til at forhøje Festen ved deres Nærværelse vare af Directeurerne indbudne det Kongelige Danske Cancellies Præsident og Deputerede, Stadens Overpræsident og Magistrat samt begge Borgerrepræsentanternes Formænd, Medlemmerne af den Kongelige Direction for Almue- og Borger-skolevæsenet, alle Stadens Sognepræster og residerende Capellaner, Selskabets forhenværende Directeurer Etatsraad Thaarup og Professor Sægh Guldberg, og Medlemmerne af Bestyrelsen af Frederik den Sjettes Asyl. Selskabets første Directeur holdt Fæsttalen, og Handlingen endtes med en Slutningstale af den anden Directeur; begge disse Taler findes nedenfor aftrykte.

Men Directeurerne ønskede at høitideligholde Dagen endnu paa en anden Maade i Overensstemmelse med Selskabets velgjørende Niemed, saaledes at Erindringen derom kunde forplantes til de følgende Slægter. De udstedte derfor under 18de Juli følgende Indbydelse til Selskabets Medlemmer.

„Det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab er stiftet i Anledning af vor afdøde Konges, Frederik den Sjettes Formøling med sin efterlevende Gemalinde,

Hendes Majestæt Enkedronningen, og en Trang har yttret sig hos flere af Selskabets Medlemmer til at lægge deres ærefrygtsfulde Hengivenhed og Kjærlighed for det ædle Kongepar for Dagen ved et, om ogsaa kun lidet, Offer til Frederik den Sjettes Asyl, indsamlet og tilsendt Sammes Bestyrelse inden den 31te Juli næstkommende.

Vi have derfor troet at burde give dem af Selskabets Medlemmer, som dele disse Følelser og denne Erkjendelse af Dagens Betydning, Leilighed til Deeltagelse heri, og indbyde derfor til Deeltagelse i en dertil sigtende Subskription, saaledes at det Indkommende, af undertegnede Directeurer for det Søsterlige Belgjørenheds: Selskab, „som Bidrag fra det Søsterlige Belgjørenheds: Selskab til den rentebærende Fond for Frederik den Sjettes Asyl,“ tilsendes Sammes Bestyrelse inden ovenmældte 31te Juli d. A.“

Uagtet et stort Antal af Selskabets Medlemmer paa den Tid var fraværende fra Byen formedelt deres Sommerophold paa Landet, uagtet mange af dem ikke blot een, men flere Gange havde bidraget til den samme Stiftelse, og uagtet kun faa Dage havde til Indsamlingen, fordi Tanken derom ikke før var opstaaet, havde Directeurerne dog den Glæde at kunne om Morgenen den 31te Juli, da Frederik den Sjettes Asyl skulde aabnes, tilstille Bestyrelsen for samme en Sum af 455 Rbd.*). Directeurerne mod:

*) For at give de Medlemmer, som dengang vare fraværende fra Byen, Leilighed til, om de ønske

toge endnu samme Dag fra Asyls Bestyrelse følgende Brev, der af den anden Directeur blev oplæst for Forsamlingen:

„Med Skrivelse af 30te d. M. har den ærede Direction tilstillet os et Beløb af 455 Rbd. Sedler, der er indsamlet hos endeel af Medlemmerne af det Søsterlige Belgjørenheds-Selskab og bestemt som en Gave til Frederik den Sjettes Asyl fra Selskabet, i Anledning af sammes 50 Aars Stiftelsesdag, og som en Taknemmeligheds Ytring og Erkjendelse af Dagens Betydning for Selskabet, hvorhos Beløbet ønskes taget til Indtægt for Asyls Capitalfond til Renternes Anvendelse efter Asyls Formaal.

Med dybtfølt Erkjendtlighed have vi modtaget denne betydelige Gave og bede den ærede Direction at overbringe det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs Medlemmer vor hjerteligste Taksigelse for den skønne Naade, hvorpaa dette høitærede Selskab, der med saa utrættelig Iver har virket i de henrundne 50 Aar, har betegnet sin Jubelfest ved at bidrage til Grundlæggelsen af en Stiftelse, hvis Formaal forener sig med det høitærede Selskabs, og hvis Navn knytter sig til Mindet om Danmarks uforglemmelige Sjette Frederik.“

det, at bidrage til dette samme Diemed, have Directeurerne senere udstedt en Continuations-Indbydelse, der endnu circulerer.

Dg føler Herrens Miskundhed
 I hver en Fryd, som er bered
 Paa Veien, den betræder.

Herre, Fader, lad os lære
 At begjære
 Kun dit Rige;
 Da er Liv og Lovsang lige!

Efter Talem.

Mel. Velkommen igjen, Guds Engle smaae.

Vi sidde paa Bænk med muntert Sind
 For Bog og Naal at lære,
 Dg aldrig falder den Sorg os ind,
 Hvo os skal Klæder skjære.
 Skal Barnet smile med sorgløs Kind,
 Maae Borne Sorgen bære.

"Lad kun de Smaa komme frit til mig,"
 Saa Herrens Ord mon falde;
 Nu takke vi hver, som, Herren lig,
 Lod os i Mildhed falde.
 Meeft takke vi Gud i Himmerig,
 Han giver Alt til Alle.

Tale

ved det Søsterlige Belgjørenheds-Selskabs Jubelfest d. 31te Juli 1840,

Selskabets første Directeur

Dr. N. E. Niissen,

Prof. og Rector, R. af D. og Dbm.

Ædle, hæderlige Forsamling af Medborgere og Medborgerinder, dette skønne, søsterlige Forbunds Medlemmer!

„Hvad ere vi udgangne at see?“ Naar jeg paa denne Dag fremkalder dette Spørgsmaal, som vi alle kjende, men ogsaa erindre at være forhen fremsat ved en ganske anden Leilighed, da er det mig dog, som maatte jeg tænke mig, hvorledes dette Selskabs første Medlemmer, da de paa denne Dag for halvhundrede Aar siden fornam den ædle Emanuel Ballings Tale og Opfordring til Danmarks Døttre om at stifte et Belgjørenheds-Minde om det høie og ædle Fyrstepars Formæling paa denne Dag, og derved en Skole til Hjælp og Frelse for fattige Pigebørn af Middelsstanden, hvorledes de, siger jeg, maae have været til Mode ved at fornemme hans fromme Tale, hvorledes de hver paa sin Maade maae have opfattet den, og hvorledes de dog, om ogsaa kun faa i Tallet, begejstrede af Tanken om det skønne Formaal, ei mindre

begeistrede af Kjærlighed for Dagens elskede fyrstelige Brudgom og Brud, anmeldte deres Navne at indskrives i Selskabets Bog som „Velgjærerinder.“

Ja, „hvad ere vi udgangne at see?“ maa vel den betænksoommere Deel af dem have spurgt sig selv; „er det ikke et Rør, som bevæges af Vinden, — et Rør, ikke istand til at bære sig selv, endnu mindre en fremmed Byrde, lagt derpaa?“ „eller, hvad ere vi udgangne at see? Brud og Brudgom, iførte kostelige Klæder, og dem, som ere i de glimrende Sale i Kongernes Huse?“ eller en Lærer, ja det, som er Mære, en Pleierinde og Læremoder, den gode Hyrdeinde, der vil sætte sit Liv til for Lammene?

Nei, de kunde vist nok, disse Selskabets første Medlemmer, af hvilke vi ikke vide at have uden enkelte faa endnu iblandt os, de kunde vist nok da ikke vide, hvad de vare udgangne at see. Men, hvad de have faaet at see, har dog ikke været et bevægeligt Rør, ikke et Siv, bølget af Vindens ringeste Pust. Det var dog snart et Billede af velgrundet Forhaabning, bygget paa Tillid til det Godes egen Kraft, styrket ved Troe paa Gud, oplivet ved Kjærlighed til det ædle Fyrstepar, som stod i Begreb med, for Guds Naasyn, at række hinanden Haanden til at besigle den ægtefabelige Kjærligheds skønne Dag. Og dette Haabets Billede blev ikke et skuffende Luftsyn. Alt søie Dage derefter, da vi skuede det fyrstelige Par, iført de bløde Klæder, under det jub-

lende Folks Velkomstraab, opflammet af den kongelige Brudgoms og Bruds jevne og milde Gjenhilsen, at drage ind i Kongernes Huus, allerede da saae de Stiftelsens Anliggender ordnede, og atter kun sæie Tid derefter Lærer og Lærerinde, et Par jevne gode Menneker, beregnede for den simple Almues Børns tarvelige Lærdom, med rebelig Villie og Iver begynde deres Gjerning i Skolen.

Men, hvad ere da vi udgangne at see, da det svage Siv, det bevægelige Nør er blevet til en stærk Stamme, da Sennepskornet er spiret frem af Jorden og opvoret til et høit, et skyggesuldt Træ, under hvis Grene Himmelens Fugle komme og bygge sig Neder? Ak, ja, Ak! Sorgen har blandet sig i og formørket den Glæde, vi under saa smilende Billeder, hele Landet, under saa tryllende Billeder, længe forud havde seet i Møde til denne Dags Komme.

Hvor naturligt, at vi, da vi saae Naret nærme sig, i hvilket vort Selskab skulde opleve den Jubelfest, vi her i Dag holde høitidelig, tænkte os denne Dag alene indviet til Glæde, til stor og herlig Glæde! Hvor naturligt, at, naar vi alt forud i glade Samtaler udkastede os Billedet af denne Høitid, vi da tænkte os den ligesom uadskillelig fra det elskede Kongepars Guldbryllupshøitid, og laanende derfra, ligesom fra Noget sit eget, sin Forskjønnelse? Ak! det skulde være anderledes. Den ædle Drot, den høitels

skede Landsfader, vi havde haabet at skulle paa denne Dag stue prydet med Guldbrudgommens Krone, er forinden vandret bort til sine Fædre, hvilende hos dem i Gravens Boelig. Den ædle, høitelskede Landsmoder, vort Samsunds første Velgjørerinde, hvem vi i glade Drømme havde tænkt os at skulle paa denne Dag see smykket med Guldbrudens Krands, at skulle see med Guldbrudens milde, hulde Blik tilsmile vort Samsund sit høie, naadige Bifald, vandrer, ærværdig ogsaa i sin Kummer, indhyllet i Sorgens Dragt, gennem dens tavse, mørke Gemakker.

Saaledes skulde det være for os. Sorrig og Glæde vandre jo tilhobe i Verden. Herren gav, Herren tog; Herrens Navn være lovet! Saa ville vi da, i det vi takke Gud, som gav os en god Konge igjen, og i det vi ære den høie Trøst, vor elskede Enkedronning veed at øse af Religionens rene og rette Kilde, takkende Gud for det Meget Gode, der imidlertid blev vort Samsund til Deel, dvæle nogle Dieblikke ved Betragtningen af dets Væsen og Bilskaar i dets henrundne første 50ve Aar.

Og ville vi da isærdeleshed søge at tydeligt gjøre os Vigtigheden af det Formaal, som det Søsterlige Velgjørneheds-Selskab fra Begyndelsen af har sat sig og grundvæsentligen uforandret siden har bevaret sig for sin Virksomhed.

Men, naar vi nu skulle tale om Vigtigheden af

Formaalet for dette vort kjære Samfunds Virksomhed, da er dette Vemne saa nær beslægtet med Vemnet om Vigtigheden af Qvindeljønnetts omhyggelige Dannelse, hvilket jeg ved en foregaaende Leilighed fra dette samme Sted har afhandlet, at jeg, om jeg i sin Heelhed skulde udvikle dette Vemne, vilde komme til at gjentage mig selv. Men jeg mener, saa meget mindre at behøve at gjøre dette, som Samfundets skønne Formaal paa en Naade staaer fremstillet for vore Dine i levende Bæseners Skikkelse. Thi vel er det ikke denne Ungdom selv eller den alene, som vi i Dag ere udgangne at see; men det er dog i den, som den personlige Fremstillerinde af den Ungdom, der hidtil har nydt, der fremdeles skal komme til at nyde Godt af Stiftelsen og dens Skole, at vi see Billedet af Selskabets Virksomhed beskuelig gjort. Det er visseligen heller ikke blot denne qvindelige Ungdom selv, med Hensyn til hvilken Gavnligheden af Selskabets Virksomhed fremtræder klar og tydelig. Naar den unge Vige, der i Livets Vaar stod forladt og hjælpeløs, eller, født under bedre Kaar, opvokrede under Armodens haarde Tryk, ved her at modtages, fik Leilighed til at uddanne Aand og Hjerte, at berige sin Forstand med almeennyttig Kundskab, at erholde Anviisning til og Dvelse i nyttig Haandgjerning, og da i den modnere Alder, for medelst heldig Udvikling, der blev hende her til Deel, af medfødte gode Evner og Egenstaber, sandt, som

Ejenende eller Hjælpende, Anbringelse i bedre Huse, da er det ikke blot for hende selv, men ogsaa for Borgersamfundet og Menneskeheden at Gavnligheden af dets Virksomhed kommer tilsyne.

At komme den qvindelige Ungdom, der fødtes i Armod, eller, født under blidere Kaar, opvokrede under Mangel og Savn, til Hjælp, at frelse den fra Banskundighed og Drifsløshed og de Farer, der ere disses Ledfagerinder, var den ædle Hensigt, der bevægede den fromme Stifter til at indbyde ædle Danneqvinder til at sammentræde i den Forening, hvoraf vort Samfund blev til; men, i det han saaledes talede den ulykkelige eller mindre lykkelige qvindelige Ungdoms Sag til Hjælp og Frelse, talede han ogsaa dens Sag til Aandens Dannelse og Hjertets Forædling, og det ei blot for dens egen Skyld, men ogsaa til Gavn for Borgersamfundet og Menneskeheden.

Det er fra denne Side betragtet, at Samfundets høie og ædle Formaal viser sig i sin fuldeste Klarhed og Glæds. Der kan ingen sand og fuldkommen Lyksalighed udvikle sig i det offentlige Liv, hvor der ingen Roe og Lykke er til i det huuslige Liv; men der kan ingen Lyksalighed have hjemme i det huuslige Liv, hvor Qvinden mistyder eller ikke erkjender sin Stilling og dens hele store Betydning i Samme, hvor Qvinden ikke som Huusmoder, som Hustru, som Moder, føler sig gjennemtrængt af sin hele Tilværelse og Bestemmelse, som grundet i Blidhed i Sind og

Sæder, udviklende sig af en fordomsfri Aand og sund Forstand, udgaaende fra Følelse for alt Skjønt og Godt, og maaskee frem for Alt af Kjærlighed. Dette gjælder for Høie som for Lave, og er forholdsvis lige vigtigt for de ringere som for de høiere Stænder. Derfor er ogsaa sand Lykkeligbed i det huuslige Liv saa sjelden; men, dersom jeg ikke feiler alt for meget heri, da fremlyser derfor ogsaa heraf Bigtigheden af vort Selskabs Formaal og Gavnligheden af dens Virksomhed.

Derfor ere vi ogsaa i Dag udgangne for at see ikke blot den Personlighed, der kan sees med det legemlige Øie, men ogsaa den, der kun kan sees med Sjælens Øie. Og saaledes seer jeg i denne Stund i Aanden den unge Pige, forhen opvoxende under Mangel paa Lærdom og Pleie, hvorledes hun, naar hun optages her i den bedre Omgivelse, udbryder i Tak til Gud og i Løfte til Gud, at ville vise sig denne Lykke værdig, at ville være flittig og dydig og lydlig, at ville elske alle Mennesker, og stræbe at fortjene at elskes igjen af alle Mennesker. Jeg seer saaledes den forstandige Jomfru, betænksom ved hvert hendes Skridt paa Livets Bane, hvorledes hun i den modnere Alder, dannet forud ved den kjærlige Lærers moders og den velvillige Lærers formanende og tilrettevisende Tale, som ved venlige Medlærlingers velleiende Eksempel, naar hun, prydet med Blidhed, Sagtmodighed, Ynde og Forstandighed, har fundet

en Veiler, der forstod at sætte Priis paa den sande, uforgjængelige, aldrig visnende, Skjønhed, og hun betræder som Brud det nye Hjemms Dørtærskel, hvorledes hun da standser endnu et Dieblif, erindrende sig derom, at, for at hjælpe, glæde, trøste, gaaer Qvinden, gaaer hun nu selv ind under Ægtestandens Tag, derfor vil hun stræbe at være der til Hjælp og Glæde og Trøst.

Og saaledes hører jeg i Manden den unge Dansnegvinde, naar hun indvie sig til sit høie Kald som Moder, tage Gud i Himlen til Vidne, at ville stræbe at rygte Moderkaldet i al sin Storhed, at ville opdrage sine Sønner til engang at vorde Fædrelandets Stolthed, at ville opfostre sine Døttre til at vorde deres Kjønns Ære. Og saaledes hører jeg den i Alder fremrykkende Dannemoder, naar Narene henrinde under Livets Forandringer og Omskiftning, atter at indvie sig til sit hæderlige Kald som Huusmoder, paamindende sig derom, „at det er ikke godt for Manden, at han er ene,“ at derfor gav Gud ham i Qvinden en Medhjælp, som skulde være for ham, - at derfor vil hun være sin Ægtesfælle en saadan Medhjælp, derfor med aldrig mindre Omhed stræbe at blidgjøre hans Dage, forhøje hans Glæder og formilde hans Sorger, derfor aldrig forglemme i de kummerfulde Timer at trøste ham, at opreise hans Mod, naar det begynder at vakle, derfor om mueligt, med endnu stærkere Vaand at ville fængsle

sig selv til sit Huus og sit Hjem, ved roelig Virksomhed og Orden i dets Gjernings Besørgelse, ved Venlighed og stille Gjestmildhed drage sande Venner til sit Huus, og saaledes fængsle ogsaa ham mere og mere til sit Hjem.

Og saaledes hører jeg i Anden ogsaa den, der udbryder i brændende Tak til Gud, der rørte ædle Qvinders Hjerter til Medynk med det forladte, fattige Barn, og beredede hende en Plads i den kjære, gode Skole, hvor hun første Gang i sit Liv følte, at der var nogen Glæde til i Verden, og fra hvilken al den Lyksalighed, der i saa fuld Maade siden blev hende til Deel, havde sin Oprindelse.

Ædle Belgjørerinder! Jeg har i denne Stund, da saa mange kjære Erindringer gennemstrømme min Sjæl, i mit glædeligen bevægede Sind hørt dette Udbud af et ædelt, taknemmeligt Hjerter, der visseligen gjenlyder fra flere Læber. De mistyde det ikke, at jeg har ladet det gjentone ogsaa for deres Øren i denne Stund som et Vidnesbyrd om Gavnligheden af vort Selskabs Virksomhed, som den i Virkeligheden fremstillede Erkjendelse af vort Samfunds skjønne og ædle Formaal.

Det kan dog uden Betænkelighed indrømmes, at det er denne Erkjendelse, som vort Samfund skylder den høje Interesse, det strax fra Begyndelsen af mødte, og dets uforandrede Vedbeholdelse af dette samme Formaal og denne samme Virksomhed, som

det skylder den vedvarende Interesse, det er vedblevet og endnu vedbliver at nyde. Thi der kunde dog strax et være nogen Forskjellighed i Mening derom, at det var et ligesaa skjønt og ædelt som vigtigt Formaal, Samfundet satte sig; og der kan jo endnu ligesaa lidet være Forskjel i Mening derom. Ja, lovet være Gud, at det saaledes uden Forandring selvstændigen er vedblevet at holde fast ved det samme simple, jævne, uden kunstige Midlers Anvendelse iværksættelige Formaal, som det ved dets første Tilblivelse og Begyndelse satte sig. Gud lade det aldrig skee, at det nogensinde skulde afvige fra denne Grundsætning! Da tør jeg lade mit Hjerte opfyldes af de trøsterigeste Forhaabninger om vort dyrebare Samfunds vedvarende Held og Lykke i Fremtiden. Og saaledes lade Gud det heller aldrig skee, at det, om ogsaa af velmeenteste Attraa efter at skjænke Skolens Virksomhed et mere glimrende Dygte, skulde ville give den nogen saadan Udvidelse, at det maatte befrygtes at blive vanskeligt at skjænke hver enkelt Eleve fornøden Omhu, Opmærksomhed og Tilsyn!

Jeg kan ikke forlade mit Vemne om Vigtigheden af det Samfundet satte Formaal. for dets Virksomhed og den derved fremkaldte Interesse for det, der endnu saa umiskjendeligen vedligeholder sig, at jeg kun udtaler en glædelig Overbeviisning, naar jeg siger, at den i de sildigere Aar er tiltagen i den Grad, at den maaskee aldrig har været større; jeg

kan, siger jeg, ikke forlade dette Æmne, uden at berøre den Andeel i denne Interesse, som skyldes den ved en herlig og heldig Idee af Stifteren grundlovligen bestemte det qvindelige Kjøn's Deeltagelse i Stiftelsens Bestyrelse, og denne Sags Betydning.

Hvor passende og ligesom det qvindelige Kjøn tilhørende er ikke denne Virksomhed, som Selskabets Medlemmer derved foranledigedes til at paatage sig, i det en Deel, og det en betydelig Deel af Selskabets Bestyrelse nedlagdes i de af Medlemmerne selv, efter fri Overveielse af Modenhed og Værdighed til saadan Hæderspost at beklæde, valgte Directricers Hænder! Der ere andre Dele af Selskabets og Skolens Anliggender, hvis Bestyrelse retteligen er betroet til Mænd; men det glemtes ikke, og bør aldrig glemmes, at det er en qvindelig Ungdom, hvis Aand og Hjerte her skal dannes, at det er en fattig og trængende qvindelig Ungdom, der ved Lærdom og Exempel her skal ansøres til den Kundskab og Tænkemaade, der egner sig for dens Bestemmelse i Livet, for saaledes herfra at kunne udgaae duelliggjort til at gavne i de Kredse, hvori den i Fremtiden skal indtræde.

Der gives Saar, som kun Qvindehaand forstaaer med Lethed og Omhyed at berøre, som kun Qvindehaand heldigen kan pleie og læge; der gives helbredende Omslag, som kun Qvindehaand har Held til forsigtigen og uskadeligen at anbringe og paalægge.

Og saaledes er der i den qvindelige Ungdoms Dannelse og Tugt, i Paavirkningen paa dens Sind og Sæder, og i Tilrettevitsningen af dens Vrefølelse og dennes Fordringer saa Meget, som kun den ømme, forsigtige, milde Qvindehaand forstaaer at styre, lede og holde i den rette Gang. Ja, det er vist nok det huuslige Liv, som er Qvindens rette Virkefæds; men, naar ædle, oplyste, erfarne, ogsaa ved Aar agtværdige, Danneqvinder dog anvistes her en Virksomhed, som er udenfor dette, da er denne Virkefæds endnu ret ligesom var den i og ved Hjemmet, og saa langt fra at føre den ædle, bestedne Qvinde uden for den Sphære, i hvilken alene qvindelig Blyefærdighed besfinder sig vel ved og villigen beqvemmer sig til at bevæge sig, at den maa ansees endnu ikke uretteligen at være nedlagt i deres Haand. Og uden Bram have de ædle Danneqvinder, ligesom i det huuslige Livs stille Hjem, i fortroelig og venfsabelig Samvirkning, med Glæde rygtet dette Kald, og, virksomme i Stilhed, uden anden Forskrift end den, som forstandig Qvindes rigtige Følelse tilfiger, indskrænkende sig til det, som passer og egner sig for Qvinden, og som den ædle Qvinde derfor altid gjør bedre end vi Mænd, i fordringsløs Baretagelse af det dem betroede Tilsyn, i Aand og Sandhed virkeliggjort det Ideal af saadan qvindelig, just qvindelig, bluefærdig Virksomhed, som en stor Mennefskjender har opstillet værdig til efter:

tænkfom Betragtning i denne simple Forderung: „Syv stille Handlinger for eet Ord.“

Gud lade dette Samfund altid eie saadanne Deeltagerinder i dets Bestyrelse, som det nu i saa lang en Række af Aar har været saa lykkeligt at eie, og af hvis hele Tænke- og Handlemaade i det dem overdragne Hverv jeg med Glæde har dannet mig min Forestilling om rette og værdige Medbestyrerinder! Gud lade det altid være saa lykkeligt, at maatte see dem, i Nygtelsen af deres Kald, i Skolen imødekommne af saa forstandige og velvillige Læremødre, som det har været min Lod at see beklæde denne Post!

Saa meget havde jeg endnu, jeg ønskede at sige; men jeg har allerede forlænge gjort Brug af mine Tilhøreres og Tilhørerinders Taalmodighed. Jeg føler at maatte afbryde.

Men hvorledes skulde jeg afbryde, uden først at udbryde i inderlig Tak til Gud, der forundte mig i saa mange Aar*) at deeltage i dette ædle Samfunds Bestyrelse, der har skjænket mig saa utallige, mange og store, Glæder, — uden at udbryde i hjertelig Tak til Hendes Majestæt, vor allernaadigste, elskede Enkedronning, der saa længe er vedbleven og vedbliver at yde Samfundet sin rundelige Understøttelse, og saa ofte i Naade har bevidnet mig sin høie og varme Deeltagelse i

*) Paa 42de Aar.

vort kjære Samfunds Anliggender og Velgaaende, med Bøn om, at vort Samfund fremdeles maa hvile i Hendes Moderhaand, - uden at udbryde i hjertelig Tak til Deres kongelige Høiheder, de kongelige Prindsesser*), der ligeledes saa længe ere vedblevne saa rigeligen at understøtte vort Samfund? - Gud velsigne og bevare Hendes Majestæt Enkedronningen og de kongelige Prindsesser! Han gyde sin Trøstens Balsom og sin Røe i de saarede Hjerter, og lade Dem længe leve, den fromme Moder med de kjærlige Døttre, og de elskelige, elskede Frænder med hverandre, i Lykke og Tilfredshed til Kongehusets og Landets Glæde, til Glæde ogsaa for dette vort Samfund!

Gud velsigne og bevare Hans Majestæt Kongen og det hele Kongehuus! Han holde sin Faderhaand over denne Stiftelse og alle dens ædle Medlemmer, at den maa bestaae til Gavn for Menneskeheden og Borger-samfundet, til Frelse for den under trange Kaar fødte og opvoksende quindelige Ungdom indtil de sildigste Slægter! Det skee!

*) D. D. K. K. Høiheder Prindsesse Caroline, Hertuginde Wilhelmine, Prindsesse Juliane og Landgrevinde Prindsesse Charlotte.

D. 1798. den 10. August. Ved
 Slutningstale af
 Selskabets anden Directeur
 Pastor Dr. B. C. Stenersen Gad.
 Hæderlige Forsamling!

Det Ord er talet, som paa denne skønne festlige Dag skulde minde os om vort Selskabs Betydning og stemme os til Glæde over dets Tilværelse og Flor. Her tilkom det den Mand at tale for Selskabet, som i mere end fyrgetyve Aar fremfor nogen Anden har handlet for det. Men ifølge mit Forhold til dette Samsfund, som overdrog ogsaa mig at medvirke til Opnaaelsen af dets ædle Formaal, føler ogsaa jeg Trang til at tale. Det være mig derfor tilladt, ifølge vore Fædres Skik, som lode Taksigelsens Ord være det sidste ved saadan festlig Anledning, at fremføre et Ord, simpelt og kort, Taksigelsens Ord i de Manges Navn, som dette Selskab har glædet og gavnet.

Mangen forrigfuld Moder, der tabte sit Livs Ledfager og sine Børns Forsorger, fandt sin første Trøst i den Hjælp, dette Samsfund ydede de Faderløse. Her staaer jeg omringet af en Skare af Børn, der synlig fremstiller Selskabets Virksomhed. Ikke blot i denne Stad, men rundt om i vort Fædreland leve de, som skylde vort Selskab de største Velgjerninger, som i dets Skole dannedes til oplyste, duelige, gudsfrygtige

Medlemmer af det borgerlige Samfund; her er Rik-
den til den Betsignelse og Glæde, som de nu udbrede
og nyde som Huusmødre eller hjælpende Medlemmer
af en større eller mindre Kreds. Flere af dem, som
dette Samfund engang rakte sin hjælpende Haand,
ere allerede vandrede til hine evige Boliger, hvor Li-
vets Gaade opløses og den indre Sammenhæng imel-
lem de enkelte Begivenheder udfoldes for det forklar-
ede Blik. Her er virket til Glæde og Betsignelse
for Mange.

I Alles Navn, som dette Selskab har glædet
og gavnet, lyde Taksigelsens Ord! Tak til den ædle
Stifter, som, skøndt fattig paa udvortes Midler, dog
gjorde Mange rige ved sit menneskekjærlige Hjerte,
og, paa et ubetydeligt Trin i det borgerlige Samfund,
skabte sig selv en Kreds, i hvilken han endnu virker
efter sin Død og skal vedblive at virke til Betsignelse
for usødte Slægter; gjerne fornye vi paa denne Dag
Mindet om ham, gjerne fæste vi vort Nie paa de
milde Træk i hans Billede*), og vi føle os ved hans
Exempel styrkede i Haabet om al god Gjernings hel-
dige Fremgang. Tak bringe vi alle i Forening dette
Selskabs ophviiede Beskytterinde, vor allernaadigste,
dyrebare Enkedronning. Vi føle dybt og levende,
hvormegit dette Selskab skylder hendes Naade, hendes
gavmilde Understøttelse, hendes kjærlige og gudfrygtige

*) Ballings Portrait var ved denne Høitidelighed,
ligesom ellers, ophængt i Salen.

Sind. Bemodige Erindringer svæve paa denne Dag for hendes Sjæl, men ogsaa mange skjønne Erindringer, rige paa Trøst, Erindringer fra et langt velgjørende Liv, betegnet med mange Spor. Dette Selskab er et Vidnesbyrd om, hvor kjærligt hun tager Deel i de Forladtes og Trængendes Sorg; ogsaa vi komme hende imøde med Kjærlighed i Hjertet og Tak paa Læben. Tak bringer jeg i de Manges Navn de ædle Dannekvinder, der i dette Samfund have rækket deres trængende Søstre en hjælpende Haand; Tak, baade for Hjælpen og for det fordringsløse og kjærlige Sind, hvormed den er ydet. Kun faa*) ere end:

*) Ved at sammenligne Fortegnelsen over Selskabets nuværende Medlemmer med den første Medlemsliste, indrykket i Aftenposten 1791 Nr. 12, erfares, at følgende Damer have været Medlemmer af Selskabet fra dets første Stiftelse indtil nu, altsaa i 50 Aar: 1) Baronesse Rosine Sophie v. Solsteen, født Kaas. 2) Baronesse Sophie Elisabeth v. Solsteen, født Kaas. 3) Grevinde Johanne Henriette Valentine Dannekjold Samsøe, født Kaas. 4) Fruen Birgitte Sophie Christiane Kaas. (Disse Damer vare de fire første, som for Stiftelsen yttrede Dufte om Dptagelse). 5) Fru Marie de Soegh Guldberg, født Vilsted. 6) Fru Ehle Mathea Koesoeb, født Grip. 7) Fru Cathrine Dorothea Schonberg, født Kirkerup. 8) Fru Maren Schou West, født Grønlund. 9) Madame Sara Louise Due, født Botteler. 10) Fru Marie Sophie Christensen, født Pay. 11) Fru Marie Elisabeth Prætorius, født Krüger. 12)

nu tilbage af dem, som først sluttede sig til denne Kreds, men i det de ere gangne didhen, hvor de skulle høste, hvad de her have saaet, er deres Aand saa rigelig gaaet i Arv til den følgende Slægt, at endnu efter 50 Aars Forløb, efterat Nyhedens Interesse er forsvundet, uagtet Selskabet virker i Stillehed og uden Bram, og uagtet maangt et yngre Selskab henvender sig til vor Slægts Godgjørenhed, vort Samfund dog tæller det serdobbelte Antal, — et talende Vidnesbyrd om vort Selskabs Værd, om Danneqvindens aabne Sands og levende Følelse for dets Formaal. Tak bringe vi ogsaa de Mænd, som i Søsterlig Velgjørenheds Tjeneste have opoffret Tid og Kraft og Indsigt; min Tanke dvæler ved flere Hædersmænds Navne, ogsaa ved et mig især kjært og dyrebart Navn; men især maa dog i denne Time vor Tanke og vort Ord med Tak vende sig til Dem, min høitagtede Embedsbroder, som i mere end 42 Aar, og fremfor nogen anden Dydelig, har virket til

Fru Lovisa Segermann=Lindencrone, født Lindencrone. 13) Fru Dorothea Busch, født Ludvigsen. 14) Fru Tolerance Wasserfall, født Svane. 15) Madame Conrachine Dorothea Benzen, født Schlichting, 16) Fru Anne Frederica Kornerup, født Møller. 17) Fru Emilie Charlotte Møller, født Bertelsen. 18) Fru Juliane Caroline Wick, født Unger. 19) Fru Maria Benedicte Rosenstand Goiske, født Woldike.

dette Samsunds Held og Hæder, og ogsaa forskjønnet denne Dag ved til den at knytte Udførelsen af en Plan, De tidligere har udkastet til Udvidelse af dette Selskabs Virksomhed. Sid De her, som andetsteds, endnu længe maa virke til Belsignelse og glædes ved at see Frugter af Deres Arbeide!

Men i det vi med Tak vende os til Menneskene, ville vi ikke glemme, at vi dog kun saae og plante, men at der er en Høiere, som giver Bæret og Belsignelse. Vi ere kun Medskabere i hans Haand; ham alene skyldes Væren for alle Ting. Hans Baretægt anbefale vi tillidsfulde denne fjære, velgjørende Stiftelse. Bed hans Belsignelse vedblive den at blomstre til den sildigste Efterlæggt, til Glæde for Enhver, som beforder dens Flor! —